

MAGYARI

T. Dunaposta

HUNGARIA

Budapest

Postafiók 151

Extern

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.
Törvénytörvényes bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938

Főmunkatárs: dr Gyárfás Elemér

Minisztertanácsot tartott Kolozsváron a kormány

Megvitaták Erdély és Bánság időszerű kérdéseit. A Szamos-, Maros- és Temes-tartományok királyi helytartóinak jelentése

Kolozsvár. Saját tud. A kormány tagjai, élükön Tatarescu miniszterelnökkel, szombaton reggel Kolozsvárra érkeztek és minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanács napirendjén az ország lényegbe vágó kérdéseinek megvitatása szerepel. Nagy horderejű eseménye az ülés az ország politikai életének és a hozandó határozatok elé rendkívüli érdeklődéssel fordul a közvélemény.

A kormány fogadásán a zászlódíszbe öltözött állomáson megjelentek a Szamos tartomány összes polgári és katonai hatóságainak képviselői: dr Tataru Coriolan királyi helytartó, dr Hodor Victor tartományi vezértitkár, dr Bornemisa Sebastian, kolozsvár polgármestere, Popa Adam alpolgármester, Popovici Valér állambiztonsági vezérfelügyelő, dr Horvát Iosif, Kolozsvár rendőrkezesora, Florescu tábornok, Georgescu tábornok, a Nemzeti Gárda országos parancsnoka, Ivascu tábornok, a Nemzeti Gárda tartományi parancsnoka, a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal tartományi vezetőségi tagjai és számos polgári előkelőség, valamint nagyszámú érdeklődő közönség.

Pontosan 9 órakor futott be a különvonat a kolozsvári állomásra. Felhangzott az Arcvonal indulója és a kormány tagjai Tatarescu miniszterelnök vezetésével az Arcvonal tartományi vezetőségének sora között vonultak be az I. osztályú várótermébe, ahol a fogadás

lezajlott. A különvonattal érkeztek: Tatarescu királyi tanácsos, miniszterelnök, Ghelmegeanu közlekedésügyi, Ilcușu tábornok hadügyi, Mitita Constantinescu pénzügy-, Dragomir Silviu kisebbségügyi-, Radian propagandaügyminiszter és Serban Mihail.

A fogadás lezajlása után a kormány tagjai gépkocsin a kormányzói palotába hajtottak, ahol minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanácsban résztvesznek Istrate Micescu igazságügyi- és Pop Traian, a nemzeti vagyon leltárának minisztere is, akik már pénteken megérkeztek Kolozsvárra. Ugyancsak pénteken érkezett dr Marta Alexandru, a Temes tartomány és Pop Danila tábornok, a Maros tartomány királyi helytartója, valamint az országrész más közgazgatási vezetői.

A minisztertanács többek között meghallgatta dr Tataru Coriolan, dr Marta Alexandru és Pop Danila tábornok, királyi helytartók jelentését az egyes tartományok különösképpen aktuális problémáiról és a helytartóság által elvégzett munkáról. Tataru Coriolan dr részletes jelentést dolgozott ki arról a jelentős munkaságról, amelyet a tartomány közgazgatási újjászervezése és a közvevényesség különböző ágazataiban végeztek el.

A minisztertanács ülése lapunk zártakortart és arról hivatalos jelentést még nem adtak ki.

Angol repülőgépek megsértették Hollandia semlegességét

A holland kormány tiltakozást jelentett be Londonban. — A tengeri háború újabb eseményei

Berlinből jelentik: A német távirati iroda jelentése szerint hágai hivatalos jelentés megerősíti, hogy csütörtök este idegen repülőgépek szálltak el nagy magasságban Hollandia északi részére fölött. Egyes jelek arra mutatnak, hogy angol repülőgépekről van szó. A holland kormány az ügyben felvilágosítást kért Londontól.

Ismét megkezdik a szabadságolást a belga hadseregben

Brüsszelből jelentik: Rövid időn belül ismét engedélyezik a katonai szabadságolásokat Belgiumban.

Stockholmból jelentik: Pénteken ismét több hajó járt szerencsétlenül a tengeri háború következtében. A Pajala nevű, 6673 tonnás svéd gabonaszállító hajót torpedótalálat érte és elsüllyedt. Legénységét megmentették. A hajó

Buenos-Airesből Stockholm felé tartott. Torpedólovás érte az 1830 tonnás Canadiense Reefer dán hajót is, mely Palesztinából narancsot szállított Angliába. A hajó elsüllyedt. Huszonöt hajótöröttet megmentettek.

Zátonyra futtatták az Exetert

Berlinből jelentik: A német lapok közlik a Newyork Times jelentését, mely szerint az Exeter angol cirkáló az Admiral Graf Spee-vel folytatott ütközetben oly súlyosan megsérült, hogy a Falkland-szigetek keleti partjain zátonyra kellett futtatni. Az amerikai lap szerint angol részről most már beismerik, hogy a hajó úgy megrongálódott, hogy már nincs többé tengerjáró állapotban. Minden valószínűség szerint a hadihajónak már nem használható Exetert parti ütegeként használják fel a Falkland-szigetek védelmére.

A németek fehér könyve a népkisebbségi kérdéstről

IV.*

Mindjárt azután, hogy Beck külügyminiszter Genfben felmondotta a Népszövetséggel való népkisebbségi érdekű együttműködést, — 1934 október 31-étől november 2-áig nagyszabású értekezlet volt a régi lengyel fővárosban, Krakkóban, mely ott fekszik a Lengyelországnak osztott egykori német területek szomszédságában. A korridorvidék Thorn nevű városában akkor „Balti Intézet” elnevezés alatt egy társadalomtudományi társaság működött, s ez rendezte a krakkói értekezletet. Ezen az értekezleten 170-en vettek részt, de mindnyájan olyanok, akik fontos állami és társadalmi szervezetek küldöttei voltak. Képviselte magát a külügyminisztérium, a földművelésügyi minisztérium agrárreformos ügyosztálya, a belügyminisztérium kisebbségi ügyosztálya, a danzigi lengyel főbiztos, a volt német területekből (Pomerániából, s a pozeni és kelet-szléziai tartományokból) alkotott sziléziai vajdaság. Ott voltak a korridorvidék (Pomeránia és a lengyel tengerpart) kerületi főnökei (sztarosztái), s külön képviselője volt az új lengyel kikötő városnak, a Danziggal versenyző Gdingennek. Mindenik lengyel egyetem is külön-külön képviselőt küldött, éppúgy a krakkói lengyel tudományos akadémia, aztán több tudományos intézet és könyvtár Gdingenből, Pozenből és Thornból, s néhány varsói intézmény is. Különösen erős képviseléssel jelentek meg a pomerániai (korridorvidéki) mezőgazdasági kamarák, s ugyanonnan a szövetkezeti felügyelő hatóságok, továbbá a varsói kereskedelmi és ipari kamara, aztán az állami Agrárbank. A közép és felső iskolák tanáregyesületei is képviselőt küldött, s megjelent a katonai jelleggel megszervezett úgynevezett „Nyugati Szövetség” minden helyi csoportjának a megbízottja is, továbbá velük együtt még három aktív ezredes is egyenruhában.

Ez a „Nyugati Szövetség” különösen nagyszabású szervezetté felett ki már a békeszerződés nyugati határvonása idejében, s a felszléziai vidéken lefolyt 1921-ik évi népszavazás nagy befolyásolója volt. A világháború idejében: lengyel legionáriusokból és főkölökből telt ki a szervezet alapító rétege, aztán mind több alakulat csatlakozott hozzá, s a tartalékos katonák évről-évre szaporodó tömegeivel is folyton gyarapodott. Később a katonai előképzésnek is mind határozottabb keretűl szolgált a maga ifjusági alosztályaival, a sportoló egyesületek is e szövetség vezetése alá csoportosultak, s közművelődési és egyéb lengyel hazafias célú egyesületek, valamint gazdasági irányú társaságok is a szövetség szervezetébe rendre fölvetették magukat. Így a „Nyugati Szövetség” mind hatalmasabb tényező lett a lengyelországi nyugati határszél politikai, gazdasági és közművelődési ügyei irányításában, s a katonai jellegű és a hívatásos katonai szervezetekkel való összefüggést is mind jobban fölvetette, mintegy militarizálta az oltani lengyel polgári lakosságot. Fővezéer tulajdonképpen Dr. Grazynski volt, a Kattowitzban székelő sziléziai vajda. Ezzel a szervezettel a vajda olyan erőssé lett, hogy a központi lengyel kormány se bírt vele.

Ennek a szervezetnek a szelleme nyilatko-

* Előbbi közlemény a „Magyar Lapok” 1940. január 20-iki számában.

sott meg azon a bizonyos krakkói értekezleten is, mely 1934 október 31-étől november 2-ikáig a nyugati határszélnek, a Németországától elvett területeknek az ellengyelítéséről tárgyalt. Kormányzati, közigazgatási, tudományos és gazdasági szaktekintélyek vettek részt a tanácskozáson, s mintegy a magasabb lengyel társadalmi rétegek rendszerező és összefoglaló hozzájárulását dolgozták ki a Nyugati Szövetség eddigi tömeghangulatához. Az értekezlet elnöke, Pawlovski egyetemi tanár abban tűzte ki a tárgyalások célját, hogy nem politikai szempontok szerint, de gyakorlati küzdelem szempontjából tájékoztatást mutassanak, vajjon mi a teendő Pomeránia egész földjének lengyel kézbe kerítésére. Pomeránia az a vidék, mely a nyugati és keleti Poroszország közé vont lengyel korridoroknak a középső része, hol még túlsúlyban van a német földbirtok. Az egyik előadó szerint itt még csak kevés számú német helyfoglalása kell, hogy a lengyel lakosság akkori többsége kisebbségbe kerüljön; tehát mesterséges lengyel telepítéssel kell ezt a helyzetet megjavítani. A rohamosabb kisajátítások mellett pénzügyi és hitelbeli segítségnyújtást szorgalmaztak, aztán a német szövetkezetek visszaszorítását, s még azt is, hogy Danzig városát olyan piaci behozatalra szorítsák, mely a pomerániai németektől való vásárlás helyett a lengyel mezőgazdasági termékeket részesítse előnyben.

És szó volt arról is, hogy az év elején kötött német-lengyel egyezmény a szomszédi viszonyokba barátságot hozhat. De felszólalt mindjárt az egyik ezredes, hogy ezt a reménységet nem kell táplálni. A német-lengyel egyezménynek lengyel szempontból csak akkor van értéke, ha az egyezmény időtartamától kezdve tíz év alatt a korridor területéről eltűnik a német gazdasági élet. „Ebben a tekintetben nincs helye kegyelemnek, vagy fékezésnek.” — mondotta a felszólaló. — „Eppen a mostani esendőt kell kihasználni, hogy a határvidéken a legerőteljesebb mértékben telepítsünk, s így a lengyel földművesből egy eleven védelmi erődvézet létesüljön.” Az ezredes felszólalása után a gazdasági kamarák, s más hasonló szakintézmények képviselői rendre következtek helyesítő és lelkesedő hozzájárulásokkal, a kisajátítások és parcellázások gyorsabb és erősebb ütemének a sürgetésével. „A pénz nem számít!” — ezzel a jelszóval hangoztatták, hogy gyorsan, még az egyezmény tíz évi időtartamának lejártá előtt ki kell ragadni a talajt a német birtokok alól.

Ennek a gondolatkörnek a hangoztatása nem maradt az értekezlet falai között. Olvan magasállású tisztviselő is, mint például a Pózen városi sztarosza a német népesorot bizalmi emberei előtt nyíltan hangoztatta, hogy a lengyelítés politikájának a nyugati határszéli tartományokban két nemzedék alatt teljes eredményre kell jutnia. A német-lengyel megértési egyezmény tekintetben csak arra jó, hogy a tempót még meggyorsítsa, mert lengyel részről azt akarják, hogy még az egyezmény tíz éves tartama alatt befejezett tényeket teremtsenek. (A varsói német követ 1935. okt. 16-iki jelentéséből.) Az ilyen gondolatkörnek megfelelően 1935-től kezdve nemesak az évi agrár-kisajátítások estek mind nagyobb arányban a német birtokokra, de a német munkások elbocsátása is mind nagyobb lendületűvé változott, s a német lakosság elleni megfélemlítő tömegmozgalmak is mindenütt megélnékültek és a személyes üldözések mind fenyegetőbb méretűek lettek, s halálos áldozatokat is követeltek. Az erről szóló konzulátusi és követi jelentések szinte hétről-hétre újabb és újabb komoly esetekről számoltak be. A korridor északi felében, a tengerparti városokban maguk a polgármesterek a németellenes tömegmozgalmak vezetői. A korridor középső vidékén, Pomerániában a földkisajátítások dúlnak és a határszélre vonatkozó külön rendelkezések még az egyszerű öröklésből is kizárják az elhalt német birtokosok leszármazóit. A korridor déli felében, a tulajdonképpeni lengyel-sziléziai részen a nagyipari üzemek átengyelítése folyik, s itt a német munkások és alkalmazottak tömeges elbocsátása a módszer.

A Lengyelországhoz szakított egykori német területekre vonatkozóan, mint korábbi ismertetésekben már jeleztük, még 1922-ből származóan egy külön népkisebbségi szerződés volt Németország és Lengyelország között. E szerződés szerint egy külön német-lengyel vegyes bizottság működött a népkisebbségi panaszok kiegyenlítésén, s e bizottságnak a Népszövetség által kiküldött svájci Calonder volt az elnöke. Ez az elnök hivatalosan megállapította úgy a munkáselbocsátások németellenes célját, mint ahogy szükségét látta annak is, hogy a németellenes tömegmozgalmak miatt magánál Grazinsky vajdánál is felszólaljon, s a „Nyugati Szövetség” tüntetéseinak, verekedéseinek és bojkottáló tevékenységének az abbahagyását kérje. (1936. ápr. 4.) És ugyancsak az 1936-ik év decemberében Kattowitzban (Felső-Szilézia fővárosában) a „Nyugati Szövetség” évi közgyűlést rendezett, melyen Grazinsky vajda, mint a szövetség dísztagja beszámolt arról, hogy milyen sikeres előhaladást tett Felső-Sziléziában a nehézipar lengyelítésére, s „most már a kereskedelmet és kézműipart is hasonlóan el kell lengyelíteni. Továbbá annak kell elkövetkeznie, hogy lengyel nyugati határ részben a lengyel földműves kizárólagos ura legyen a földnek.” A katonai hatóságok képviselőjeként Powierza ezredes szólalt föl ez alkalommal, s a hadosztályparancsnok nevében „teljes katonai támogatást” ígért a Nyugati Szövetségnek, hogy ez a maga kifizető feladatait teljesíthesse.

Az 1936-ik év még arról nevezetes, hogy a korridor tengerparti vidékén a lengyel hatóságok az összes helyi német szervezeteket feloszlatták. Ugyanakkor a Gdingen kikötővárosbeli lengyel katonai és hivatalnoki szervezetek nagyszabású tüntetést rendeztek Németország és Danzig ellen, miközben a német államfő személyét is becsúrló szavakkal illették, amiért a berlini lengyel követnek kormánya nevében sajnálkozását is kellett kifejeznie. (1936. nov. 13.) A nyugati határszél déli részében, Lengyel-Sziléziában is a német földművesek gyűlését a Nyugati Szövetség csapatai, botokkal verték szét. A pozni német konzul 1936 november 23-án jelenti, hogy a város és a hadsereg főparancsnokság aktív támogatásával folynak a németellenes tüntetések és üldözések. A kattowitzi (lengyel-sziléziai) német főkonzul 1936 dec. 22-én az oltani elbocsátott gyáripari alkalmazottak tömeges jelentkezését küldi el Berlinbe, hogy ők bármiféle munkaalkalomra elhelyezésüket kérik, mert itt semmiféle kenyérkeresetre nincs kilátásuk. Ugyancsak az 1936-ik év volt az, melyben a lengyel sajtó feltűnően éles hangon elkezdte Danzig Lengyelországhoz való csatlósításának a követelését, s mind igaztalanabban fordult a német kisebbség ellen.

A következő 1937-ik év még fokozódóbb feszültséget mutat. A thorni (pomerániai) német konzul 1937 márc. 4-ikén jelenti, hogy a meg-

értési egyezménynek lengyel részről semmi eredménye nincsen, mert azóta csak még kiélezettebb lett a németiség elleni eljárás. Az agrár-reformmal a németek által bírt földterület 75,5 százalékát sajátították ki, holott a németek földbirtoka legfőleg 30 százalékka az összes területnek. A német szövetkezetek elleni harc mind erősebb, s hogy ezek mégis tartják magukat, az méginkább fokozza a lengyelek haragját. A német szülők ellen a tanfelügyelőségek folytonos zaklatással lépnek föl, s gyermekeiket tömegesen parancsolják át a német magániskolákból lengyel állami iskolákba, ami szaporítja az iskolasztrájkokat. Egy 1937 április 2-án kelt hivatali főljegyzés szerint a lengyel-felsősziléziai elbocsátott munkások éhség-főlvonulással a német határhoz közelednek, hogy bebocsátásukat kérjék. Pár nap múlva a thorni konzul jelenti, hogy Graudenzben a Nyugati Szövetség közgyűlése a korridortól keletre és nyugatra fekvő német birodalmi területekre emelt igényt, ami miatt április 9-én magának a lengyel külügyminiszternek is elfutó közleményt kellett kiadnia. Végül még azt kell megemlítenünk, hogy a thorni német konzul 1937 okt. 14-iki jelentése szerint a Nyugati Szövetség továbbra se nyugodott, hanem Pomeránia minden főbb helyén határozatokat hozott, melyek ilyen követeléseket foglalnak magukban: 1. A német népkisebbségi beszüntetése. 2. Az istentiszteletek német nyelvűnek eltiltása. 3. A német szövetkezetek bojkottálása és mindenféle német szervezet feloszlása. 4. Az agrárreform kíméletlen keresztülvitele a német birtokokon, s azok felparcellázása a lengyel lakosság javára. 5. A németeknek adott üzleti engedélyek elvonása. 6. Az összes német újságok elkobzása és betiltása.

A konzul azzal végzi jelentését: „Mindent számbavéve, a lengyelországi németek jelenlegi helyzete majdnem rosszabb, mint volt a megértési egyezmény megkötése előtt.”

Előbbi közleményünk ismertette, hogy éppen népkisebbségi szempontból milyen súlyos teherpróba volt az 1934 január 26-iki német-lengyel megértési egyezményre, mikor már ugyanazon év őszén, a genfi Népszövetség szeptember 13-iki közgyűlésén Beck lengyel külügyminiszter olyan bejelentést tett, mellyel megtagadta a népkisebbségi szerződést. Ezzel a nemzetközi politika oldaláról érte súlyos csapás a német-lengyel megegyezést. Amiket mai közleményünkben elmondottunk, az a három éves folyamat nem egyéb, mint a lengyel nemzetpolitika oldaláról jött újabb teherpróba. Hogy ez ellen hogyan sikerült valami meg-erősítő alátámasztást találni, arról egy következő alkalommal hozunk ismertetést.

(b. p.)

Jegyezzünk bónokat a hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4—7 óra között a Banca Națională, az összes nagyobb bankoknál, a Postatakarékpénztárnál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állanak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államkölcson, amely 4 és fél százalékos kamatjövendelmet hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer leies kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyzett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötödrrészel s a lejártó szelvényvel bármilyen állami, tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárat előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden hazaszerető román állampolgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülözhető pénzét.

Minisztertanácsot tartott a magyar kormány

Budapestről jelentik: A magyar kormány tagjai péntek délután Teleki Pál miniszterelnök elnökletével minisztertanácsot tartottak, amelyen folyó kormányzati ügyekkel foglalkoztak.

Belgrádi jelentés Gafencu külügyminiszter és Czinczár Markovics jugoszláv külügyminiszter találkozásáról

Belgrádból jelentik: Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszter szombaton Oravicán találkozik Gafencu külügyminiszterrel. A Stefani jelentése szerint jólétesült körökben megjegyzik, hogy a két külügyminiszter megbeszélése nem szorítkozik kizárólagosan csak a balkán-értekezlet napirendjének előkészítésére, hanem szóba kerül minden délkelet-európai kérdés is, különösen a velencei találkozó eredményével kapcsolatos problémák.

Javaslat a délafrikai parlament előtt a Németország elleni háború beszüntetéséről

Amszterdamból jelentik: Herzog tábornok, volt délafrikai miniszterelnök, ellenzéki vezér, határozati javaslatot nyújtott be a délafrikai unió parlamentjében és ebben szembehelyezkedik Smuts tábornok-miniszterelnök háborús politikájával. A határozati javaslat szerint elérkezett az ideje, hogy a délafrikai unió a Németország ellen viselt háborút befejeztesse, és állítsa helyre a békét Németországgal.

Francia hadijelentés szombat délelben

Párizsból jelentik: A szombat délelőtti hadijelentés így szól:

— A Blies vidékén felderítő csapatok élénk esztározást folytatnak. Tegnap vonalaink mögött egy ellenséges vadászpilóta gépet lelőtünk.

Vigyázat
Grippa!

Ügyelnünk kell! Az első tünetek jelentkezésekor azonnal

ASPIRIN
TABLETTÁK

csak a Bayer készíti!

Heves támadást indított a szovjet orosz sajtó a Finnországgal rokonszenvező északi államok ellen

Rádióban és újságcikkekben bírálják a skandináv országok magatartását

Helsinkiből jelentik: A finn hivatalos hadijelentés szerint a karéliai földszoroson nem történt semmi említésre méltó esemény. A Ladogától északra a finnek elfoglalták az oroszok néhány védelmi állását. A csata során a finnek megsemmisítettek öt orosz harcikoszt és több ellenséges felderítő osztagot. Az orosz légi erő a karéliai földszoros ellen 250 repülőgéppel intézett légi támadást. A finnek három orosz gépet lelőttek.

Helsinkiből jelentik: A salla-i szakaszon a harmadik szovjet hadoszlopot, amelyet a finnek megverték, Vaerrio felé megkezdte visszavonulását. A finn gyorsan mozgó csapatok üldözik őket.

Súlyosbodik a helyzet Szovjetországgal és a Skandináv államok között

Stockholmból jelentik: A svéd ipar segélymozgalma Finnország részére eddig 62 millió svéd koronát eredményezett. Az összeget a finn kormány rendelkezésére bocsátják.

Koppenhágából jelentik: A szovjet sajtó most a Finnországgal rokonszenvező államokat, nevezetesen Svédországot, Norvégiát és Dániát vette célba. A sajtó élesen támadja Svédországot és Norvégiát, míg a moszkvai rádió Dánia

ellen fordult és azt állítja, hogy Dániában egy idő óta forradalom van és naponta véres összecsapások vannak a nép és a katonaság között. Az állítólagos forradalomról részleteket is közöl a moszkvai rádió és azt állítja, hogy a munkanélküliektől megvonják a segílyt, ha nem mennek el önkénteseknek a finn hadseregbe.

Szovjet részről cáfolják Zinovgradov tábornok halálát

Moszkvából jelentik: A leningrádi katonai körzet vezérkarának jelentése megcáfolja azt a finn részről terjesztett hírt, hogy a finnek megtalálták Zinovgradov tábornokot, a 44-ik szovjet hadosztály parancsnokának a megfagyott holttestét. A szovjet jelentés szerint a tábornok most is hadosztálya élén van.

Visszahívták az amerikai mérnököket Oroszországból

Newyorkból jelentik: Az amerikai olajtársaságok több amerikai mérnököt hazahívták Szovjetországból. A mérnökök olajfinomító gyárakat létesítettek a szovjet unió területén és Japánban. A visszahívás erkölcsi tiltakozást jelent amiatt, hogy a szovjet repülőgépek polgári lakosságot bombáznak.

Engedett a hideg a finn harctéren — Újból heves küzdelmek kezdődtek Sallánál és a Ladoga-tónál

Helsinkiből jelentik: Salla vidékén változatlanul nagy harcok folynak. A szovjet csapatok erős állásaikban azt remélik, hogy visszavonulási utat biztosíthatnak maguknak. A harcok pénteken megszakítás nélkül, egész nap folytak. Hír szerint finn járőrök elvágta egy szovjet hadosztály összeköttetését. A Ladogától északra a hideg miatt kissé csökkent haditevékenység újból megélné. A finnek több fontos támaszpontot foglaltak el. A szakmány jelentékeny. Öt szovjet harcikoszt elpusztult.

Finnország felett pénteken 450 szovjet repülőgépet szállt el. Az eddigi jelentések szerint a bombázásnak csak két súlyos sebesült áldozata van. Az északi arcvonalon hat szovjet repülőgép 150 bombát dobott le.

A Popolo di Roma drámai részleteket közöl az oroszok legutóbbi veszteségeiről. A szovjet tudvalevőleg 40 ezer embert veszített ekkor. Ebben a számban benne van nemesek a halottak és sebesültek, hanem a foglyok száma is. Azon a síkságon, amelyen a csata lefolyt, a

Finnországban a nagy hideg miatt szántalpakon szállítják a „gulyáságyukat”

holttestek ezrei hevernek. Az útvonalat, ahol az oroszok visszavonultak, szintén a halottak ezrei borítják. Sok katonán nem látszanak sebesülés nyomai, tehát nyilvánvaló, hogy ezek megfagytak. A szovjet hadifoglyok elmondották, ahogy a szovjet katonák sorában nagy a fegyelmetlenség. Azok a katonák, akiket a legutóbb küldtek az arcvonalra, szintén elégedetlenek és bizalmatlanok.

Az ellenzék tagadó magatartása miatt felére kell csökkenteni a finneknek szánt amerikai segítséget

Washingtonból jelentik: Amerikában, noha az elszigetelődés hívei ellenzik Finnország hatóság megsegítését, nem vették el a támogatás elvét. Brown demokrata szenátor kijelentette, hogy új törvényjavaslatot dolgoz ki és ez majd lehetővé teszi Finnország megsegítését. Amerikai parlamenti körök úgy tudják, hogy az a

kölcsön, amelyet esetleg megszavaznak Finnországnak, nem haladja meg a 30 millió dollárt. Brown szenátor eredeti tervében 60 millió dollárt helyezett kilátásba, de ezt az elszigetelődés híveinek ellenállása miatt elvetették. Az elszigetelődés hívei attól tartanak, hogy a jövőre nézve irányadó esetet teremtenek Finnország megsegítésével és ezt mások felhasználhatják arra, hogy a hadviselőknél is kölcsönt nyújtsanak.

Brown szenátor pénteken hosszabb eszmecsere-t folytatott Rooseveltnel elnökkel. A megbeszélésen résztvett a szövetségi hitelügyek vezetője is.

Hadikárok megtérítése Finnországban

Helsinkiből jelentik: A népjóléti miniszter nyilatkozata szerint a finn biztosító társaságok az 50 ezer finn márkánál magasabb értékű ingatlanokban okozott hadikárokat megtérítik.

Göbbels német propagandaügyi-miniszter beszédet mondott a pénzmágnások világuraimáról

Kijelentette, hogy Németország ennek az elterjedő uralomnak akar véget vetni

Posenből jelentik: Göbbels német birodalmi propagandaügyi miniszter pénteken beszédet mondott a Baltikumból és Wolhyniából visszatelepült, több mint 15 ezer német előtt. A többi között a következőket mondotta:

— Németország ebben a harcban, amelyet a pusztá létéért vív, a megfelelő eszközökkel védekezik. Nem az angol, vagy talán a francia nép a leggazdagabb a földön, hanem néhány pénzmágnás uralkodik felettük és ezek a világ leggazdagabb emberei. Ezt az uralmat akarják ők mindenáron fenntartani és ennek a plutokráciának akar véget vetni Németország a jelenlegi háborúval. Teljesen helytálló dolog az, ha összehasonlításokat teszünk az 1914. évi Németország és az 1940. évi Német Birodalom között. Németország katonai felkészültsége, gazdasági és élelmezés-politikai segédeszközei a kielégítőnél is több, mint elegendő ahhoz, hogy a háborúban győzelmesen megállja a helyét. Ellenfeleinknek téves elképzelésük van a mai Németországról. A németek viszont arra törekednek, hogy ellenfeleiket helyesen megismerjék és semmiképpen se becsüljék le őket. Párizsban és Londonban sokat foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy mit fog tenni Hitler. Nos, elég idejekorán meg fogják ott tudni, hogy Hitler mit fog tenni! Ebben a sorsdöntő harcban Németországnak győznie kell és győznie fog.

Az angol sajtó a birodalom létérdekei biztosítására fokozottabb kivitelt sürget

Londonból jelentik (Reuter): A Times egyik legutóbbi száma: „Exportálni, vagy meghalni” címen cikket közöl. A cikk kimutatja, hogy a Német Birodalom ellen életbeléptetett blokádoknak megvannak ugyan az eredményei, azonban nem tudja megbénítani gazdasági és kereskedelmi életét. E célból — írja a Times — Nagybritanniának rá kell feküdnie minden külföldi piacra, amelyet ma a Német Birodalom foglal el. Ezt csak úgy érheti el, ha az angol árucik-

P. Müller Lajos:

A jó Isten

A mai idők legmegnyugtatóbb lelkioltalmá-nya: az Isten atyai jóágát, irgalmasságát festi a lélek elé. II. kiadás.

Ara 65 lei és portó.

keket jóval olcsóbban dobják piacra, mint a németek. Az importáló országok csak akkor veszik fel a kapcsolatot az angol kereskedelemmel és iparral, ha ez számukra előnyt jelent. E célból az angol államnak a gyáraknak és a kereskedőknek nagy áldozatokat kell hozniuk, sokszor pedig érzékeny veszteségeket is vállalniuk kell. A lap hozzáfűzi még, hogy a kormánynak e tekintetben sürgősen intézkednie kell.

A kelet-lengyelországi németiség hatvan százaléka már áttelepedett az anyabirodalomba

Berlinből jelentik: A német távirati iroda jelentése szerint péntekig 80 ezer németet szállítottak át Kelet-Lengyelországból a német-szovjet érdekháron. Ezek közül 3500-at tovább szállítottak a birodalom belsejébe.

Az áttelepítés ideje alatt 55 haláleset és 66 születés történt. A 80 ezer német visszatelepítésével a kelet-lengyelországi németek 60 százaléka telepedett át eddig a birodalomba.

Hétfőig jelentkezhetnek az állambiztonsági hivatalnál a katonai zónába eső utcák lakói

Nagyvárad. Saját tud. Megirtuk, hogy a katonai parancsnokság több utcát katonai zónának minősített és ennek értelmében minden 15 éven felüli személy, a katonai zónába eső utcák lakói közül fényképes személyazonossági igazolványával jelentkezni tartozik az állambiztonsági hivatalban. Az idő rövidsége miatt azonban a kitűzött határidőig a sziguranca nem tudta az összes jelentkezők kérvényét átvenni és tekintettel arra, hogy a jelentkezés elmulasztása súlyos következményekkel járhat, az állambiztonsági hivatal főnöke megengedte, hogy mindazok, akik eddig saját hibájukon kívül nem tudtak jelentkezni, jelentkezhetnek még ma és hétfőn is.

Ciurescu komiszár, a sziguranca főnöke kijelentette munkatársunknak, hogy szó sincs a határidő hivatalos meghosszabbításáról és a hatóságokat csupán nagyfokú jóindulat vezeti, amikor megadják a lehetőséget a további jelentkezésekre.

Mindenki igyekezzen tehát fényképes személyazonossági igazolványával és a többi szükséges irattal együtt jelentkezni a sziguranca Tanasescu komiszárnál a II. emelet 15. számú szobában.

* A létért való küzdelemben gyakran hathatós segítségére van a dolgozó embernek egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggel éhgyomorral bevéve azért, mert ez gyorsan szabályozza a szellemi és testi munkaképességre oly igen fontos hélműködést és anyagcserét. Kérdezze meg orvosát.

A közhasznú munka központi bizottságának ülése

Az előképzősöket csak szülőfalujukban, vagy legfeljebb az illető megye területén foale oztatják. A főiskolások is részt vesznek a nyár folyamán a mezőgazdasági munkálatokban

Bucurestiből jelentik: Mihai Ralea munkügyi miniszter elnöklésével tegnap ülést tartott a minisztériumban a közhasznú munka központi bizottsága. Az elmúlt évi jelentés és az idei munkaterv ismertetése után Ralea miniszter kijelentette, hogy tavasszal az összes falusi katonai előképzősöket meg mezőgazdasági munkálatoknál veszik igénybe a katonai gyakorlatokra bevonultak családtagjainak megsegítésére valamint azoknál a munkálatoknál, amelyek a nagyvezérkar határozott meg. Az előképzősöket csak szülőfalujukban vagy legfeljebb az illető megye területén foglalkoztatják. A főiskolások előképzősök is részt vesznek a nyár folyamán a mezőgazdasági munkálatokban a közhasznú munkafelügyelőség beosztása alapján. Ősszel a falusi katonai előképzősöket ugyanolyan munkálatok foglalkoztatják, mint tavasszal.

Meghívó a magyar iparosokhoz

A Romániai Magyar Népközösség Gazdasági Szakosztályának Ipari Alosztálya juttatta el hozzánk az alábbi meghívót:

Örömmel értesítjük iparos testvéreinket, hogy a Magyar Iparosok Országos Szervezetének alakuló közgyűlése 1940. január hó 28-án délelőtt 11 órakor tartjuk meg Kolozsváron a Katolikus Kör emeleti helyiségében (Str. Cogălniceanu 7. sz. volt Farkas-u.), melyre tisztelettel meghívjuk és kérjük, hogy a tagozat megfelelő számú képviselővel képviseltesse magát.

Nehéz és fáradságos előkészítő munkánk után elérkezettünk oda, hogy magyar iparoságunkat egy táborba tömörítsük, ahol közös, összetartó erővel kell dolgozunk gazdasági, kulturális és szociális érdekeink fejlesztése és előrevitele érdekében.

Magyar iparosok! Jöjjetek minél számosabban erre az alakuló nagygyűlésünkre, ahol saját sorsotok intézését vesztétek.

Magyar testvéri köszöntéssel: 1940. január 16. Teleki Adám, az ipari alosztály vezetője, Dr. Veress Endre titkár.

Tájékoztató

Kérjük szíves értesítésüket, hogy hányadikán, milyen irányból, hányan és melyik vonattal érkeznek Kolozsvárra. Ejjeli vonattal lehetőleg ne jöjjenek.

Kolozsváron elszállásolási és minden más ügyben a Magyar Népközösség kolozsvári tagozatának irodájában adunk utbaigazítást és felvilágosítást.

A tagozat helyisége Str. N. Jorga-Jókaj utca 8. szám alatt van. Bejárat a kapu alatt balra az első ajtó. Telefon: 21-24.

A Jorga-utca a Főtértől, a Newyork szálloda sarkától vezető utca a klinikák felé.

A gyűlés helye Str. Cogălniceanu-utca 7. sz. I-ső emelet.

A Farkas-utca a Főtértől a Newyork szálloda sarkától az Egyetem utcán (Str. Universităţii) át lehet bejutni és az Egyetem épülete mellett betérni.

1940. január hó 27-én este az Amerika étterem külön termében (Piata Unirii 23. szám, Főter 23.) ismerkedési találkozó lesz.

1940. január 28-án este közgyűlés után társasvacsorát rendezünk.

Hetven millió lejes hitel a tavaszi vetőmag-szétosztás céljaira

Bucurestiből jelentik: Öfelsége II. Károly király törvényrendeletet írt alá, amely 70 millió leji hitelt nyit a földművelésügyi minisztériumnak a tavaszi vetőmag-szétosztás céljaira. Ebből az összegből körülbelül 40 millió leji a földművelésügyi minisztérium költségvetésébe van felvéve más rendeltetéssel. Ezt a hitelt kizárólag a tavaszi vetésekre lehet felhasználni. Ismeretes dolog ugyanis, hogy a körülmények és a kedvezőtlen idő következtében az ősszel sokkal kisebb területet vetettek be, mint az elmúlt években. A minisztérium vetőmagot vásárol, amelyet a földművesek rendelkezésére bocsát, hogy fymódon is fokozza azoknak a növényeknek a természetét, amelyek úgy a belföldi, mint pedig a külföldi piacon nagyobb keresletnek örvendenek. A vetőmagvak egy részét a földművelésügyi minisztérium vagy szonali fizetés ellenében bocsátja a termelők rendelkezésére, vagy pedig aratás idején való fizetés ellenében. A vetőmagvak szétosztását a mezőgazdasági kamarák végzik. A vetőmagvak szállítási és kezelési költségeit a minisztérium fedezi.

Istrate Micescu igazságügyminiszter látogatása Kolozsváron

Meglátogatta az itélőtáblát és a törvényszéket, délután pedig előadást tartott az Egyetemek Házában

Kolozsvárról jelentik: Istrate Micescu igazságügyminiszter pénteken reggel 7.23 perckor Kolozsvárra érkezett. Az igazságügyminisztert a vasútállomáson dr. Tataru Coriolan királyi helytartóval az élen, a hatóságok vezetői fogadták és köszöntötték.

Istrate Micescu a délelőtt folyamán különböző intézményeket látogatott meg, 11 órakor pedig az itélőtáblán tett látogatást.

Az itélőtábla dísztermében, ahol már egybesereglettek a táblabírák, továbbá a főügyészség és a közjegyző kamara képviselői, Papp Ioan dr. táblai főelnök üdvözölte Istrate Micescu igazságügyminisztert, majd a bírói kar kívánságait ismertette, amelynek során utalást tett a bírói kar függetlenségének, elmozdíthatatlanságának s anyagi jólétének fontosságára.

Az igazságügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a bírói kar kívánságait a lehetőséghez képest teljesíteni fogja. A Patronázs Egyesület részéről emlékiratot nyújtottak át Istrate Micescunak és arra kérték, hogy ennek a fontos intézménynek juttasson megfelelő anyagi támogatást a büntetési pénzekből. Cosma Ioan dr. a közjegyzői kamara elnöke az üdvözlések során a közjegyző törvény fontosságára hívta fel az igazságügyminiszter figyelmét. Istrate Micescu válaszában kijelentette, hogy örködni fog a közjegyzők szerzett jogai és törvényes érdekei felett.

Az igazságügyminiszter ezután a kolozsvári törvényszéken tett hivatalos látogatást, délután ebédre Tataru dr. királyi helytartó vendége volt, este 6 órakor pedig az Egyetemek Házában tartotta meg előadását.

Az előadást közös estebéd követte.

Január 31-én lejár az állampolgársági jegyzékbe való jelentkezés határideje

A Magyar Népközösség nagyváradi Központi Irodája nyomatékosan felhívja az érdekelteket lakosság figyelmét arra, hogy az állampolgársági névjegyzékbe való utólagos felvételtől szóló törvény a jelentkezés végső határidejét január 31-én szabta meg. Ez időpontig tehát mindenkinek be kell nyújtani a kérvényét, az illetékes község-házára vagy városházára, akire a törvény rendelkezései vonatkoznak. A jelentkezési határidő meghosszabbítása semmiképp sem várható.

A közönség tájékoztatására megismételjük, hogy mindazok kérhetik a román állampolgári jog megadását, akik eddig az állampolgári névjegyzékben kimaradtak, habár megvan a joga-

sultságuk a román állampolgárságra az által, hogy 1918 december 1. vagy legalább 1921 július 26-ika óta Románia területén laknak és ez alatt idegen állampolgárságot nem kértek, sem más állam védnöksége alá magukat nem helyezték. Akik tehát a fenti feltételeknek megfelelnek és még eddig nem rendezték állampolgársági helyzetüket, saját érdekükben okvetlenül használják ki a még hátralévő napokat és legkésőbb január 31-éig bezárólag nyújtsák be felvétel iránti kérvényüket. A Népközösség irodája (Nagyvárad, Duca-utca 9. sz.) hozzáfordulónak díjmentesen megad minden felvilágosítást.

Dr Soós István elnök. Árvay Árpád főtitkár.

A francia szenátus is megszavazta a kommunista képviselők kizárásáról szóló javaslatot

A szavazást nagy vita előzte meg. A kizárás egyhangú szavazattal történt

Párizsból jelentik: A szenátusnak a kommunista mandátumok megsemmisítéséről szóló vitájában rendkívül éles felszólalások hangzottak el a bolsevista agitátorok és a szovjet-kormány magatartása ellen. *Chautemps* helyettes miniszterelnök a kommunista propagandáról beszélt és hivatkozott arra, hogy mindenkit, aki a külfölddel való összejátszás gyanújában állott, sürgősen el kellett távolítani a francia

állampolgárok sorából. Gyorsan kellett cselekedni — úgymond —, mert a háborúban álló Franciaország nem tűrhet meg olyan elemeket, akik a nemzet ellen foglalnak állást.

A szenátus végül 294 szavazattal egyhangúlag elfogadta a kommunista képviselők mandátumának megsemmisítéséről szóló törvényjavaslatot.

Sorozatos robbanások Angliában

Azt hiszik, hogy újabb terrorcselekményekről van szó. Erős felkészültséggel védik az angol vasutakat

Párizsból jelentik: Londonban sorozatos robbanások történnék. Az angol főváros északi részében csütörtökön délelőtt szinte majdnem egyazon időpontban két erős robbanás zaja volt hallgató. A robbanás ereje ötszáz méteres körzetben bezúzza az összes ablakokat és a szerte-hulló törmelékek többszáz méterre repültek szét. A robbanás zaját negyven kilométer távolságban is hallani lehetett.

Mint később megállapították, a robbanás az angol királyi löszergyárban történt. Az egyébként hiányos jelentések öt halottról és öt-

ven sebesült áldozatról tudnak.

Az angol hatóságok névtelen értesítést kaptak, amely azt közli, hogy Anglia különböző vidékein levő gyárakban is készülnek hasonló robbanások. A várható merényletek ellen az angol állambiztonsági szerveket készültségbe helyezték.

A *Daily Telegraph* messzemenő rendkívüli óvintézkedésekről ad hírt, mivel a hatóságoknak már tudomására jutott, hogy a szervezett terroristák az angol vasutak főbb vonalait is rongálásokat szándékoznak elkövetni. A vasútigazgatóság utasította összes alkalmazottait, hogy a legnagyobb mértékben résen legyenek. A főbb vasúti vonalakat erős készültségek őrzik.

Londonból jelentik: A pénteki nap folyamán ismét három súlyosabb robbanás történt Angliában.

Hivatalosan megállapították, hogy a londoni löporgyárban történt robbanás ügyében lefolytatott vizsgálat nem igazolta be azt a feltevést, hogy szabotázsról lenne szó. Így lehetségesnek tartják, hogy a többi robbanások sem szándékos rongálás következtében történtek.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

A német búvárhajókon van a legmodernebb mentőkészülék

Azok a tengeralattjáró-szerencsétlenségek, amelyek az elmúlt évben az amerikai, angol és francia hadiflottát sújtották, élénk vitákra adtak alkalmat arról a témáról, hogy milyen lehetőségek nyílnak az elsüllyedt tengeralattjárók legénységének megmentésére. Ha meggondoljuk, hogy az amerikai Squalis tengeralattjáró 59 főnyi legénységéből csak 23-at, az angol Thetis 90 főnyi legénységéből pedig csak 4-et sikerült megmenteni s a francia Phoenix tengeralattjáró 71 főnyi legénysége pedig kivétel nélkül elpusztult, nem csodálkozunk azon, hogy a jelenlegi háborúban, amikor a legnagyobb hadiesemények egyelőre a tengeren játszódnak le,

újra felbukkan az elsüllyedt tengeralattjáró mentési lehetőségének kérdése

és mindenütt erősen foglalkoznak ezzel a problémával.

A búvárharang a békeidők mentőkészüléke

A búvárharang előnye abban rejlik, hogy annak a segítségével nagyobb mélységben is lehet dolgozni, mint más szokásos mentőkészülékkel, mert a búvárharangban az emberek nincsenek kitéve a víznyomásnak. Használhatóságának határa azonban csak addig a mélységig terjed, amelyben a búvárok is dolgozni tudnak, mivel ezeknek a búvárharangból ki kell szállniuk, hogy azt az elsüllyedt tengeralattjáró mentőnyílásához erősíthessék. A búvárharang legényesebb hátránya az, hogy csak békeidőben lehet alkalmazni. Háborúban legtöbbször nem tudják, hogy hol süllyedt el a búvárhajó s ezért lehetetlen, hogy a búvárharanggal felszerelt mentőhajót a szerencsétlenség színhelyére küldjék.

Milyen lehetőségek nyílnak tehát háború idején egy elsüllyedt tengeralattjáró legénységének megmentésére.

Nyolcvan méternél nagyobb mélységből a legénység már nem merülhet többé fel, mert itt már az emberi szervezet az óriási víznyomást nem bírja ki. Hetven méter mélységig a mai mentőkészülék segítségével, amelyet a tengeralattjárók használnak, a legénység elhagyhatja az elsüllyedt búvárhajót és felmerülhet a tenger felszínére.

Évek folyamán a tengeralattjáró-fegyvernemnél az az alapelv alakult ki, hogy a megsérült búvárhajó legénységének azonnal menekülnie kell,

mihelyt hebizonyosodott, hogy a hajó saját erejéből nem tud többé a felszínre emelkedni.

Erre a célra vezették be az úgynevezett tengeralatti mentőkészülékeket, amelyek a búvárhajón állandóan készenlétben vannak. Ez a készülék tulajdonképpen felcsatolható lélekzószerkezetből áll, amely egyrészt friss levegővel látja el a tengerészt, másrészt a mérges szén-savat tartalmazó elhasznált levegőt megsemmisíti.

Ezeknek a mentőkészülékeknek szerkezete az egyes országokban különböző. A legmodernebb mentőkészülékük a németeknek van. A német mentőkészülék neve „ellentűdő”. Ez egy felcsatolható lélekzókészülék, amelynek segítségével a matróz oxigénpalackokból lélegzi be a levegőt, míg a kilélezett szén-sav egy káliumtartályba jut, ahol lekötődik és ártalmatlanná válik. A ki- és belélezést ebben a készülékben az ember kizárólag szájával végzi, míg orrát, egy csipetű szorosan elzárja. Az oxigénpalack legalább harmincpernyi lélegzésre elegendő oxigént tartalmaz és ugyanennyi ideig

Az elsüllyedt tengeralattjárók legénységének megmentésére különböző módok vannak. Csaknem minden tengeri hatalomnak megvan a maga találmányai erre a célra, amelyeket idők folyamán tökéletesítettek és részben más államok is átvették. Amerika például szinte teljesen a búvárharang elvéhez ragaszkodik. A búvárharangot lebecsítják a tenger fenekére és a búvárok odaerősítik azt az elsüllyedt tengeralattjáró mentőnyílásaihoz.

A mentőnyíláson át egyszerre 8—10 ember szállhat be a tíz tonna súlyú búvárharangba.

Miután a mentőnyílást és a búvárharang nyílását újból bezárták, a búvárharangot újra felhúzzák a tenger felszínére. Ez a módszer már több súlyos búvárhajó-szerencsétlenségnél bevált.

tart a káliumtartály használhatósága is.

Németországban minden tengerészt aki búvárhajón teljesít szolgálatot, kötelező oktatásban részesítenek a mentőkészülék kezelésében. Erre a célra a tengeralattjáró-iskolákban külön tanfolyamokat rendeznek.

Ezekben az iskolákban tengeralattjáró-moделlek vannak, amelyek pontos másolatai a tengeralattjáró belsejének, úgyhogy a tengerészek teljesen begyakorolhatják magukat arra az esetre, hogy mit kell tenniük, ha a hajóból menekülni kénytelenek.

Nagy hidegvér kell a meneküléshez

Az elsüllyedt tengeralattjáró elhagyása nem megy könnyen. Mielőtt a mentőnyílást kinyitnák, a tengeralattjáró belsejében lévő nyomást a külső nyomással ki kell egyenlíteni. Erre a célra a mentőnyílás alatt közvetlenül külön kamra van, amelybe először vizet engednek be s amikor a víz körülbelül mellmagasságig ér, csak akkor lehet a nyílást kinyitni. A nyíláson át először egy bolyát engednek a magasba, kö-

Világhírű regények:

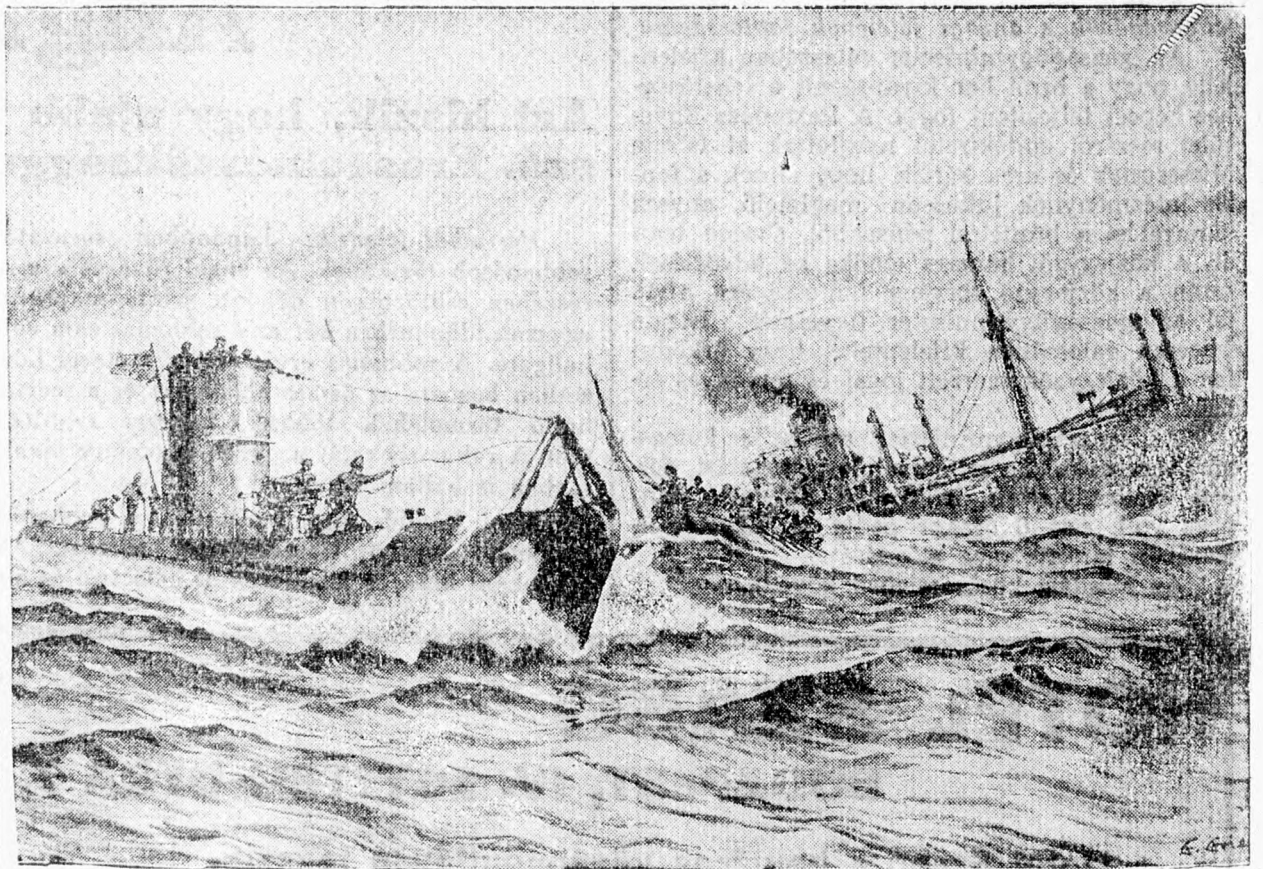
Aldrich: Száll a fehér madár	68	let
Aldrich: Családi kör	62	"
Aldrich: Ella kisasszony	68	"
Lyttkens: Ne várjatok vacsorára	68	"
Mayrie G.: Uribölgy állást keres	68	"
J. B. Priestley: Jobarátok	201	"
Mitchell: Elfújta a szél	270	"
Orczy: Okos Pimpernel	68	"
Orczy: Összekuszált fonat	68	"
Zsigray: Erzsébet királyné (díszkötés)	292	"
Posszonyi: Üldözni fognak titeket (kötve)	206	"
Balla: Megszobzott	135	"
Tóth: Pénztár 9—2-ig (kötve)	206	"
Bagyi: Kiválasztottak	176	"
Forster: Amerika alma	151	"
Kenneth: Északnyugati átjáró. I., II.	301	"
Zsigray: Rómái szazados (kötve)	274	"
Kállay: Báthory István (kötve)	347	"
Somogyváry: A város meg a sárkány (füzve)	94	"
Rachel Field: Egy asszony három élete I., II.	438	"
Balla: Niczky növendék (kötve)	206	"
Jacot és Collier: Marconi az éter vezérlője	242	"
Hilaire: XIV. Lajos, a diktátor király	184	"
Simán: Gergely lányok (füzve)	141	"
Szentmihályi: Örök társak (füzve)	201	"
Cronin: Réztábla a kapu alatt (kötve)	292	"
Cronin: A kalap-király I., II.	242	"
Cronin: Ezt látják a csillagok	365	"
Cronin: Ezt látják a csillagok	420	"

Megrendelhetők kiadóhivatalunk utján.

tél segítségével, amelyen bizonyos szabályos távolsághoz tapintható jelek vannak. A menekülő legénység ezen a kötélén kapaszkodik óvatosan fölfelé, mert máskülönben a nyomáskülönbség egyszerre a felszínre dobná és

a hirtelen nyomásváltozás következtében tüdeje elrepedne

Minden ilyen tapintható jelnél kis szünetet tart a menekülő, hogy hozzá szokják az egyre esőkkenő víznyomáshoz. Sok tengerész köszönheti ennek a találmánynak életét, amelyet több állam vett át az utóbbi években. Például ma is él az egyik világháborús német tengeralattjáró gépésze, aki negyven méter mélységből menekült meg ilyen módon. A tengeralattjárót a La Manche-csatornában egy francia torpedóromboló süllyesztette el és a legénység ennek a mentőkészüléknek akkori őseivel menekült meg. Ma természetesen ez a mentőkészülék még sokkal tökéletesebb és sokkal értékesebb segéd-eszköz a tengeralattjáró-fegyvernem számára, amely a mai háborúban rendkívül fontos szerepet játszik.

Megdöbbentő realitású helyezini rajz egy angol hajó megtorpedozásáról és elsüllyedéséről. A rajzot Friedel német „képtudósító” készítette, aki azon a tengeralattjárón tartózkodott, amelyik az elsüllyesztett angol hadihajó legénységét fedélzetére vette

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, H. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Székelyd. Egész évre 900, félévre 4
negyedévre 225, egy hónap 75 leír.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk
vissza.

Időjárás

A bucuressi időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, több helyen havazás, az éjszakai lehülés fokozódik, a nappali hőmérséklet nem változik.

VASTAG HÓTAKARÓ BORITJA RÓMA
UTCÁIT ÉS DOMBJAIT. Rómából jelentik:
Az Európaszerte érezhető rendkívüli időjárás
Rómában is érezteti hatását. Róma utcáit és
dombjait szombat reggelre több centiméteres
hó borította. Ezen a télen már másodikban tör-
ténik meg, hogy Rómában hó esik. December-
ben egy héten át hó borította Róma utcáit.

A NAGYVÁRADI SZENT ORSOLYA-
ZÁRDA 400 ÉVES JUBILEUMI ÜNNEPE.
Nagyvárad, Saját tud. Január 27-én ünnepli a
szent Orsolya-zárda alapító-nőjének, Szent An-
gelának négyszázados halálának évfordulóját.
Ez alkalommal a szent Orsolya-zárda templomá-
ban háromnapos ájtatosság lesz január 24., 25.
és 26-án. Reggel háromnegyed 7 órakor szent-
mise, este 6 órakor szentbeszéd és litánia. 27-én
délutáni 9 órakor ünnepélyes nagymise lesz és
egész nap szentségimádás. Vasárnap, 28-án d.
u. 5 órakor a Szeplőtelen Fogantatásról nevezett
és László Szent Teréz pártfogása alatt álló
Mária Kongregáció díszgyűlést tart, melynek
keretében megünnepli az Orsolya-Rend alapító-
nőjének, Szent Angelának 400 éves halálának
évfordulóját.

Január 24-én zárva lesznek az iskolák. Bu-
curestiből jelentik: A nemzeti nevelésügyi mi-
nizterium döntése szerint a január 24-iki nem-
zeti ünnepeken az iskolák zárva lesznek. Egy-egy
tanár fog előadást tartani a nap jelentőségéről.

TITEANU VOLT PROPAGANDAÜGYI
MINISZTER KÉT ÓRÁN KERESZTÜL
HALLGATTÁK KI AZ ALBOTEANU-ÜGY-
BEN. Bucurestiből jelentik: Ionescu, az ilfovi
lörvényszék negyedik számú vizsgálóbírója
folytatja a vizsgálatot Victor Alboteanu propa-
gandaügyi igazgató, valamint büntársai, Petre
Codreanu, C. Vasilescu és Mihail Mircea ügyé-
ben. A vizsgálóbíró két órán keresztül hall-
gatta ki Titeanu, volt propagandaügyi minisz-
tert, akinek minisztersége alatt követték el a
vádoltak visszaéléseit. Hasonlóképpen ki-
hallgatták a propagandaügyi minisztérium több
tisztviselőjét is. A vizsgálóbíró elrendelte, hogy
táblázatot állítsanak össze az államtitkárság ál-
tal eszközölt összes nyomtatvány-rendelésekről
s a fővárosi és vidéki lapoknak juttatott hírde-
tésokről.

Váratlan fordulat a volt temesvári főmérnök
perében. Saját tud. A temesvári ítélőtábla szom-
baton délelőtti nagy érdeklődés mellett kezdte
meg Suciu Adrian volt városi főmérnök perének
tárgyalását. A városi főmérnök ellen — mint is-
meretes — az a vád merült fel, hogy a városi
vágóhid építése körül szabálytalanságot köve-
tett el. A per kapcsán eljárás indult Acs és Sil-
berweisz kolozsvári mérnökök ellen is, akik ál-
lítlólag — mint a Ganz-gyár megbízottjai tud-
tak a városi mérnöki hivatal által elkövetett sza-
bálytalanságról. A nagy port felvert per mai
tárgyaláson váratlan fordulat következett be. —
Ugy a város, mint a Ganz-gyár jogi képviselői
bejelentették ugyanis, hogy a város és a válla-
lat vezetősége között tárgyalások indultak meg
s a város a Ganz-gyárral szemben minden polgá-
ri és büntetőjogi követelményétől eltekint. A
bírószék ezután a mar közel 50 ízben elnapolt
per tárgyalását ismét elhalasztotta s az újabb
tárgyalás időpontját január 20-ra tűzte ki.

* Fáj a feje? Ne gondolkozzék sokat, vegyen
azonnal Algocratint, mert 10 percen belül meg-
szünteti a fájdalmat.

Zürichi zárlat. Párizs 10.00, London 17.66,
Newyork 446, Brüsszel 75.10, Milánó 22.50, Am-
sterdam 237.10, Berlin 178.65, Szófia 530, Belgrád
10, Bucurestji 330.

JANUÁR 25-ÉN KEZDŐDNEK A KÖZÉPIS-
KOLAI MAGANTANULÓK FÉLÉVI VIZSGAI.
Bucurestiből jelentik: A középiskolai magánta-
nulók félévi vizsgálatát úgy az elméleti, mint a
kereskedelmi liceumokban január 25-ikén, csü-
lörtökön kezdődnek. A katonai szolgálatra behi-
vott tanulók szolgálatuk befejezése után kérészt
adhatnak be a miniszteriumhoz külön vizsgálati
idő engedélyezése érdekében.

A RIMANÓCZY-CSALÁD GYÁSA. Mély
gyász, súlyos csapás érte a Rimanoözy-családot.
Dr. Böszörményi Nagy Gézáné, szül. Rimanoözy
Rózsi 39 éves korában, boldog házasságuk
18-ik évében, Budapesten elhunyt. Az elhunyt
uriasszony, akit Nagyvárad magyar társadalmá
igen jól ismert, innen származott el, amikor
1922-ben Berettyóújfaluban férjhezment, —
közvetlenül halála előtt súlyos műtéten esett
keresztül egy budapesti szanatóriumban. Amint
említettük, dr. Böszörményi Nagy Gézáné Várá-
dól Berettyóújfaluba, majd onnan Kaposvárra
került férjével, aki kórházi főorvos és egyetemi
tanár Kaposváron. Dr. Böszörményi Nagy Rima-
nóözy Rózsinak két gyermeke van, a 16 éves
Géza és a 16 éves Mátyás. Az elhunytban Ri-
manoözy László és felesége, Hübner Alice, vala-
mint Rimanoözy Kálmán és felesége, Örömy
Margit testvérüket, illetve sógornőjüket gyá-
szolják. Dr. Böszörményi Nagy Gézáné temetése
Kaposváron lesz.

Coman szatmári ezredes-megyeifőnök a szegé-
nyebb néposztály segítségére sietett. Saját tud.
Rámutatunk arra a szinte tarthatatlan állapot-
ra, amely Szatmáron és Nagybanján a tűzfabe-
szerzés terén uralkodik. Szatmáron jelenleg 1440
lei egy öl (négy köbméter) fa, beszállítási költ-
ségekkel együtt. Ezt az összeget a fixfizetésű
tisztviselők és a szegényebb néposztály képtelen
megfizetni. Coman Simion ezredes-megyeifőnök
ezért arra kérte a Bikszádi Faipart, a Lomásit
és a Belteki Faipart, hogy kedvezményes áron
500 vagon tűzifát bocsássonak a rendelkezésére.
Ebből a famennyiségből külön telepet létesítet-
tek. A Nemzeti Gárdák megyei parancsnoksága
állapítja majd meg azokat az eseteket, amikor
kedvezményes tűzifát adnak. A kedvezményes
tűzifa ára köbméterenként 335 lei.

VISSZAUTASITOTTA A SEMMITŐSZÉK
MAX AUSSCHNITT FELEBBEZÉSÉT. Bucu-
restiből jelentik: A Semmitőszék csüförtökön
döntött a Max Ausschmitt ügyben az ügyesség
és a vádlott által benyújtott felebbezés feletl.
A Semmitőszék döntésében heiyet adott az
ügyességnek a vádtanácsi határozat ellen ben-
nyújtott felebbezésnek s visszautasította Max
Ausschnitt felebbezését mind a vizsgálóbírói
vádtanácsot, mind a vádtanácsi határozat el-
len. A Semmitőszék megállapította, hogy a
Max Ausschmitt elleni összes vádpontok alapo-
sak. A tizennyolemillió francia frank összegű
járadék elidegenítése ügyében kimondták, hogy
folytatálagos büntetőnyról lévén szó, nem lehet
elévülésre hivatkozni s a bíróságnak efelett is
döntenie kell.

Tűz a betlenházi templom sekrestyéjében.
Temesvár. Saját tud. A betlenházi római kato-
likus plébánia templom sekrestyéjében tűz pusztí-
tott. A tűzet a közege lakossága a kicsapódó
füstről vette észre s nyomban értesítette a tűz-
oltóságot, amelynek rövid munka után sikerült a
lángokat elfojtani. A tűz következtében számos
miseruha és több egyházi érték elégett. La ukó
Imre esperes-plébános a baleset alkalmával nem
tartózkodott odahaza, így csak utólag értesült a
tűzesetről. A vizsgálat megállapítása szerint a
tűzet a sekrestyében levő kályhából kicsapódó
szikra okozta.

KÖZEL FELMILLIÓ OLASZORSZÁG NÉP-
SZAPORULATA 1939-ben. Rómából jelen-
tik (Stefani): A Hivatalos Közlöny most
hozta nyilvánosságra Olaszország 1939. évi né-
pesedési mozgalmának kimutatásait. E szerint
a születések száma jóval meghaladja az egy-
milliót, tehát magasabb a múlt évi eredmén-
yénél. A halálesetek száma viszont 22 ezerrel ki-
sebb a múlt évinél, úgyhogy az 1939. évi né-
peségsszaporulat 451 ezret tesz ki. Ezzel Olasz-
ország lakosainak száma 1939 végén 44 mil-
lió 630 ezer volt.

Temetések. Özv. Tambó Jánosné 76 éves
korában Nagyváradon meghalt. Temetése vánte-
ken volt. — Özv. Magyar Jánosné 70 éves ko-
rában Nagyváradon meghalt. Temetése szomba-
ton volt a váradvelencei temetőben. (Caritás.)

Amikor a hőmérő higanyoszlopa
alábbszáll, a napok rövidülnek, az utca
sáros, — akkor van szükség hatásos
szerre a hűléses megbetegedések ellen.
Ha érzése az, hogy grippe akarja
megtámadni, vegyen be azonnal egy

ALGOCRATINE

ostyát, mely megóvja Önt esetleg
hetekig tartó ágybanfekvéstől, beteg-
sége alatti keresetképtelenségtől és
egyedüllététől. Algocratine megszü-
nteti az ischias, csúz, köszvény, neu-
ralgiák okozta fájdalmakat, fejfájást,
fogfájást, menstruációs fájdalmakat,
valamint a hűléses megbetegedések
kellemetlen tüneteit. Algocratine
megelőzi a bajt és gyógyítja, megóv
a betegségtől és egészségét biztosít.

Gyógyszertárakban és drogériákban kapható

Megáll Vingán a nagyváradai gyors. Temes-
vár. Saját tud. A vingai érdekeltek kérelmére
a vasút elrendelte, hogy a 307. és 308. számú,
Nagyvárad és Temesvár között közlekedő gyors-
vonatok, amelyek a Temesvár és Arad közti vo-
nalszakaszon sehol nem álltak meg, január 21-től
kezdődően egy-egy perccig tartózkodjanak Vin-
gán. Ennek következtében a Temesvárról induló
307. számú gyorsvonat 12.13 óra helyett 12.11 óra-
kor indul, a 308. számú gyorsvonat pedig 13.45
óra helyett 13.46 órakor érkezik Temesvárra.

Szatmár és Máramaros megyékben ötvenkét
cég foglalkozhat nagybani eladással. Saját tud.
A szatmári kereskedelmi és iparkamara összeál-
lította azoknak a cégeknek a névsorát, amelyek
Szatmár és Máramaros területén, tehát a szat-
mári kereskedelmi és iparkamara körzetében
nagybani eladással foglalkozhatnak. Mint isme-
retes, kormányrendeletekkel meghatározták azo-
kat a feltételeket, amelyeknek a nagykereskedők-
nek meg kell felelniök. A kimutatásban a két
megyéből mindössze ötvenkét cég neve szerepel.

Agyalította magát az oravica prefektúra tit-
kára. Temesvár. Saját tud. Boloi Sabin, az ora-
vica prefektúra harminchat éves titkára öngyilk-
koságot követett el. Lakásán tartózkodva, va-
dászpuskáját golyóra töltötte meg, majd a pueka-
söveget a szájába véve, elsütötte a fegyvert. A go-
lyó fél arcát és fejét szétroncsolta. Boloi, aki
szörnyethalt, két levelet hagyott hátra, egyet a
családjának, egyet az ügyészségnek. Felesége
Bojinca dr. volt brassói prefektus leánya.

Megdrágult a szappan gyártásához szükséges
szonit. Bucurestiből jelentik, hogy az olajgyárak
a szappangyártáshoz szükséges, ugynevezett szo-
nitot 45 leiről 48 leire drágították különként.

HATALMAS GABONARAKTÁRT ÉPITE-
NEK A BEGA PARTJÁN. Temesvár. Saját tud.
Temesvár határában a Bega partján rövidesen
hatalmas gabonaraktár létesül. A nagy kiterje-
désű raktár telkének felmérését már megkezd-
ték s terv szerint a Duna-csatorna elkészülte
után hozzálatnák a további mérnöki műveletek
keresztülviteléhez is. Az új gabonaraktáron ke-
resztül, amelyhez hasonló alig van az ország-
ban, Erdély és a Bánát egész gabonatermésének
forgalma bonyolódik le majd.

Szent Antal nevében (Helyben). 500 leít jut-
tattak el hozzánk szegények részére. Az összeget
szétosztjuk szegényeink között.

* Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó
a Dr. Földes-féle Solvo pilula. Székrekedés, bél-
renyhesség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfu-
vadás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyó-
gyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden vá-
rosi és vidéki gyógyszerárban és drogériában
kapható.

* **Héveny ólommérgezésnél a régóta kipró-**
bált, gyors és biztos hatásmú, tisztán természetes
„**Ferenc József**” keserűvíz azonnali alkalmazása
mint hatásos ellenszer, teljes mértékben bevá-
lik! Kérdezze meg orvosát.

Nagy hóviharok Szatmármegyében és a Bánságban

Szatmár. Saját tud. A megye különböző
részeiből beérkezett jelentések szerint péntekre
virradó éjszaka mindenütt hatalmas havazás
kezdődött. Hídeg szél rohan le a hegyek közül,
kavarja a havat, úgyhogy az ember és az állat-
ok szinte alig tudnak lélegzeni. Az utakat a
megye egész területén vastag hóréteg borítja. A
bérgekocsik csaknem kivétel nélkül a szoká-
sos hóláncon kívül három-négy lépáttal is fel-
szerelték magukat, számolva a nagy hóban való
elakadás veszélyével. Ilyen nagy tél Szatmár-
megyében 1929 óta nem volt. Mint Nagyabányá-
ról közlik, az ottani hegyekben is nagy hó
esett. Máramaros felé a szekér- és gépkocsi-
közlekedés nagy nehézségekkel küzd. A Guttin
láncolatán átvezető szerpentinutat mintegy 120
centiméteres hó borítja.

A hófúvások miatt több vonat- járat szünetel a Bánságban

Saját tud. A Bánságban mindenütt erősen
havazik. A vasutigazgatóságokhoz érkezett jelen-
tések szerint mindenütt nagy havazások van-
nak, egyes helyeken esik az eső. A hó eddig
forgalmi akadályt nem képezett. A hőmérsék-
let igen különböző. Amíg Temesváron a hőmé-
rő egy fokot mutat a fagyponthoz fölött, addig
Piskin például tíz fokos hideg van.

A CFR. vezérigazgatósága, a nagy hava-
zásra való tekintettel több motoros járatot
szüntetett be a Bánságban, főleg a mellékvona-
lakon és a déli órákban érkező, illetve induló
motorosokat. A beszüntetett motorosjáratok út-
vonalai a következők:

Temesvár—Jánosföld, ezen a vonalon az
1303 és 1304. számú motorosokat vonták ki a
forgalomból, míg az 1302. számú helyett szem-
élyvonatot indítanak. A motoros helyett köz-
lekedő személyvonat délután 6 óra 30 perckor
érkezik Temesvárra. A temesvár—csanádi von-
alon az 1322., 1323., 1324., 1325. és 1330. számú
motorosok, a temesvár—valkányi útszakaszon
az 1312. és 1313. a temesvár—zsombolyai vasu-
tonalon pedig az 1177. számú motoros közleke-
dését szüntette be a CFR. A motorosjáratok be-
szüntetése természetesen csak ideiglenes és mi-
helyest a forgalmi akadályt képező havazás
megszűnik, a vasúti forgalom ismét a megszok-
ott keretek között történik majd.

DIANA

a család egészségének őre.

Szolgáltatós gyógyszertárak Nagyváradon:

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógy-
szertárak tartanak szolgálatot:

Korona, Str. Clorogariu No. 1. Telefon 13-76.
Órangyal, Str. Alexandri,
Oroszlán, Piata Mihai Viteazul 14. Telefon
23-35.

Szent István, Str. General Holban,
Aranyasa, Piata Unirii No. 6. Telefon 25-74.

Hétlőn a következő gyógyszertárak tartanak
szolgálatot:

„Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55

„Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.

„Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.

„Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits
cs. Barla). Telefon 28-52.

„Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

POSTAFIÓK

Magyar Bál. A napokban már hírt
adtunk arról, hogy ezidén is megrendezik
Nagyváradon a Bihari Magyar Bált. Ez a hir-
adásunk a magyar társadalom ezéles rétegei-
ben nagy örömet keltett, mert általánosan tu-
dott dolog, hogy a Magyar Bál az idei far-
sang legkiemelkedőbb társadalmi eseményé-
nek ígérkezik. A bál február 3-án lesz a Re-
formátus Kulturpalota fényes termében, aho-
va egy estére összegyűlekeznek a kisebbségi
magyar társadalom a megyéből és városból
egyaránt. A Magyar Bál ugyanis nem társa-
dalmi osztályoké, nem felekezetié, hanem
minden magyar társadalmi réteg ünnepélyes
alkalma arra, hogy egy estére összefogja ki-
sebbségi társadalmunk minden rendjét. Ért-
hető tehát, ha a város és megye aprója-
nagya örömmel és jókedvvel készülődik a
február 3-iki Magyar Bálra.

Elhangzott Patzkó Magda
zongorajátéka a budapesti rá-
dióban. A Rádió nyilvánossága előtt pént-
eken délben hangzott el Patzkó Magda zongorajátéka. A váradi származású kitűnő
művész nő szereplését ez alkalommal is nagy
érdeklődés előzt meg, a zongorajátékát so-
kan kísérték figyelemmel. Patzkó Magda
most is rendkívül gazdag és változatos mű-
sorral szerepelt a az egyes műveket kivéte-
les tehetséggel és mély művészi átéléssel szó-
laltatta meg. Bach b-dur preludiumát és
Fugáját játszotta bevezetőként, majd Chopin
Asz-dur improvizációja következett. Goldmerk
és Godard műve után Covan Magyar estjét
és Durand keringőjét interpretálta. Patzkó
Magda egy kivételes tehetség finom művésze-
tével.

**A Kolping Legényegylet far-
sangi bálja.** Hetek óta tartó szorgalmas
munkával készült elő a Kolping Legényeg-
ylet rendezősége az egyesület január 27-iki
farsangi mulatságát, amely a bálai szezon
egyik kiemelkedő eseményének ígérkezik. A
műsor keertében az egyesület műkedvelői
Lozonczy Gábor rendező és Andráséj Ede ze-
netanár, országos karnagy vezetésével a Ne-
hánosvirág című operettet adják elő. A Le-
gényegylet ifjúsága ezúton is kéri városunk
keresztény társadalmát, hogy megjelenésük-
kel járuljanak hozzá a siker biztosításához.

**Nagyszabású síversenyek szín-
helye lesz a Brassó közlében**
levő Bolnok nevű hegy. A Brassói
Turista Egyesület — mint ismeretes — pár
évvél ezelőtt mintegy 200.000 lei költséggel
itt építette fel Kelet-Európa legnagyobb és
legjobb síugróáncát, melyen el lehet érní
60—62 méteres ugrásokat is. Azóta állan-
dóan itt rendezi meg a Romániai Sí-Szövetsé-
g megbízásából a Brassói Turista Egyesü-
let az országos bajnoki ugróversenyeket, va-
lamint a Bonok-Kupa vándorserleg küzdel-
meit.

Az idén a síversenyprogram lényegesen
bővült azzal, hogy az országot kerületekre
osztották és kiírták a kerületek bajnoki ver-
sényeket is. A BTE, mint az ország legerő-
sebb sikerületének legaktívabb és legnagyobb
sánccal rendelkező egyesülete természetesen
megkapta a kerületi bajnoki verseny rendezé-
sének a jogát is. A versenyt január 28-án,
vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel rendezi
meg a BTE, ugyanekkor, egyszerre lesznek
a Bolnok-Kupa küzdelmei is, ugyancsak a
nagy sáncon. E két verseny kétségtelenül az
ország legjobb ugróit gyűjti egybe.

A nagy sáncon, mely hetek óta kitűnő ál-
lapóban van, már régen megkezdődtek az
edzések. A BTE országos bajnok-ugrói: Ko-
vácsy György, Welkens Károly, továbbá a
Bolnok-Kupa első győztese Török János,
Welkens Ernő, Székely István és mások már
remek ugrásokat végeztek és ugrásaik állan-
dóan 44—54 méter között váltakoztak.

A január 28-iki versenyen valószínűleg
megdőlt Clompe Hubert 56 méteres rekordja.
A szövetség megbízásából ugyancsak a
Brassói Turista Egyesület rendezi meg az
idén is az országos bajnoki ugróversenyt.
Ennek napjára február 11-ét tűzte ki a szö-
vetség. A BTE mindkét versenyre már meg-
kezdte az előkészületeket, mert a nagyszá-
mú versenyzőn kívül mintegy 3—4000 főnyi néző-
közönség elhelyezéséről és ellátásáról is kell
gondoskodnia.

Az országos jelentőségű síversenyek pro-
gramja a következő:

Január 27-én kerületi bajnoki futóver-
seny a Brassói Poianán.

Január 28-án kerületi bajnoki ugróver-
seny és Bolnok-Kupa ugróverseny a Bolno-
kon.

Február 4-én kerületi bajnoki lesikló és
műlesikló verseny a Keresztényhavason és a
Poianában.

Február 8-án országos bajnoki futóver-
seny a Poianában.

Február 10-én országos bajnoki staféta-
verseny a Poianában.

Február 11-én országos bajnoki ugróver-
seny a Bolnokon.

Február 17-én országos bajnoki lesikló-
verseny a Bucsecsen.

Február 18-án országos bajnoki műlesik-
lóverseny a Bucsecsen.

A Brassói Turista Egyesület, mely nem-
csak Erdély magyarságának, hanem egész
Romániának egyik legerősebb és legjobban
megszervezett egyesülete, valamennyi ver-
sényen nagyszámu versenyzőt indít. Eddig
már számos országos bajnokságot szereztek
versenyzői és az idei, minden eddiginél cél-
tudatosabb és komolyabb edzések és eddig
mutatott formák alapján remélni lehet, hogy
a kerületi és országos bajnoki versenyek
minden számában ott lesznek a döntőben.

**Népünk gazdasági megszer-
vezése.** Egy tizenhat oldalas, vékonyka
füzet látott napvilágot a napokban Nagyvá-
radon. Szerzője Major László Károly áll. ke-
reskedelmi iskolai tanár, aki a röpiratszerző
füzetben saját költségén jelentette meg egyik
előadását, melyet a királyhágómelléki refor-
mátus egyházkerület fia s leányegyesületei-
nek Tenkén rendezett vándorgyűlésén tartott
meg. Az előadás és a most megjelent füzet
címe: „Népünk gazdasági megszervezése”. Az
erdélyi magyarság leggyengébb oldalához
szól Major László Károly a gondos, oktató
stílusban megszerkesztett előadásban. Rámu-
tat arra, hogy a kisebbségi magyarság lété-
nek legfőbb biztosítója a céltudatos gazda-
sági megszervezés, amelynek terén azonban
alig teszünk valamit. Pedig éppen ezen a té-
ren volna a legtöbb és legsürgetőbb tenni-
való. Major László Károly tanulmánya sem
tartalmaz aprólékos, gyakorlati javaslatokat.
Inkább harangkongatás akar lenni, figyelmeztet
olyan hiányosságokra és mulasztásokra,
melyeknek jóvátétele érdekében sürgősen és
lelkismeretes alaposítással cselekedni kell.
A népünk gazdasági jövőjéért aggódó nagy-
váradi tanárnak éppen az az érdeme, hogy
a gazdasági megszervezés gondolatát előadá-
sa és röpirata útján is igyekszik ébrentar-
tani.

Nagyhorderejű gyűlést tartott az E. M. G. E. elnöki tanácsa

Pénteken, január 19-én kolozsvári szék-
házában ülést tartott az Erdélyi Magyar Gazda-
sági Egylet elnöki tanácsa. Jelen voltak: dr
Szász Pál országos elnök, gr. Teleki Béla, Ká-
dár István és Cs. Károly István alelnökök. Te-
legdy László ügyvezetőalelnök, továbbá meg-
hívás folytán a különböző kérdések előadói:
Szezhő Dénes állattenyésztési felügyelő, Deme-
ter Béla, az igazgatóválasztmány előadója, dr
Venczel József tanulmányi előadó és dr Aszta-
los Sándor jogtanácsos.

Dr Szász Pál részletesen ismertette a szö-
nyegen lévő és a magyar gazdatársadalmat köz-
vetlenül érintő különböző kérdéseket úgy mint:
A mezőgazdasági kamarák átszervezéséről szóló
törvényjavaslatot, az összes gazdatársadalmi vo-
natkozású jogsérelmeket és az E. M. G. E. kü-
lönözött jövőbeni elgondolásait.

Az elnöki tanács egyhangúan magáévá tette
az összes előterjesztett javaslatokat Ennek kö-
vetkeztében dr Szász Pál az E. M. G. E. orszá-
gos elnöke rövidesen a kormány elé terjeszti a
magyar gazdatársadalomnak a kamarai törvény-
tervezettel kapcsolatosan elfoglalt álláspontját,
a különböző természetű gazdasérelmeket és a
gazdatársadalom jogos kívánságait.

A verduni csataterén még ma sem hegedtek be a föld sebei

„A nyugati arcvonalon nem történt említésre méltó esemény” — hangzik nap-nap mellett a német legfőbb hadvezetőség hivatalos jelentése s nem is látszik valószínűnek, hogy ezen az arcvonalon megkíséreljék a németek vagy a szövetségesek a döntés kierősztatását. Még túlságosan frissen élnek az emlékezetben a világháború tapasztalatai; mindkét részen élnek még, sőt elhatározó szerepet játszanak az egykori nyugati front harcosai, akikben ma is kísértének és változatlan erővel hatnak Verdun tanulságai.

Pedig a verduni övezet nem volt Maginotvonal és nem volt Siegfried-vonal. És mégis: 1916 február 11-től az év végéig háromszázharminechatezernyolyszázharmincegy német és háromszázhatvankétezer francia esett el a verduni csataterén, anélkül, hogy a németek által várt eredmény, a vár eleste bekövetkezett volna. Ellenkezőleg. A német csapatoknak csak néhány külső erődöt sikerült elfoglalniok s a franciák véres ellentámadásaikkal lépésről-lépésre haladva még ebben az évben visszafoglalták ezeket, úgyhogy a verduni csata végén maradt minden csaknem a régiiben, csak hétszáz ezer emberélettel lett kevesebb.

A verduni csataterén ma se hegedtek be a föld sebei. S a világháborút követő években, egészen az új háború kitöréséig nagy tömegekben keresték fel németek, franciák, angolok és amerikaiak a világtörténelem talán legtöbb vérrel áztatott hadszínterét, hogy elmélkedjenek a háború borzalmairól s megkeressenek egy fakerecszetet, amelynek tövében hozzátartozójuk pihen.

„A verduni halottak között”

Egy német író finom tollal megírt könyvét olvasgatom, amelynek „A verduni halottak között” a címe. Fájdalmas barangolásokat ír le rommá lőtt és részben már újjáépített városkáiban, falvakban, ahol lépten-nyomon a háború emlékeibe ütközik a vándor; feldúlt, pusztá völgyhajlásokban, ahol valamikor virágzó falvak élete folyt; erődítésekben, amelyek környékén minden talpalatnyi helyet vér öntözött és temetőikben, ahol a hősi halottak sírjain a keresztet egész erdejé áll.

Alig ér francia földre a vonat, már megjelennek az első katonatemetők képei. S ahogy Verdunhoz közeledik az utas, egyre sűrűbben tűnnek fel előtte magános sírok és sírkeretek, amelyekben fekete keresztet jelzik a német és fehér keresztet a francia hősi halottak nyughelyeit. Az egész vidék hosszú kilométereken át a harcok emlékeit és a hősi halottak iránti kegyelet megható jeleit őrzi. És mindenütt jelzőtáblák irányítják a vándort a szomorú látványosságok felé. És a temetők előtt felírások: Itt nyugszik ötezernégyszáz francia katona... Itt nyugszik háromezerkétszázharminckét német katona...

A francia temetők szépen gondozottak.

„A sírokat — olvasom egy Verdun melletti temető leírását — rózsák és nefelejcs díszítik. Sok sírdombon koszorút lát az ember és gyöngysorkerethe foglalt fényképeket, amelyek az elesett hőst ábrázolják. Gyermekek-arcok és családapa-arcok, itt-ott a családi kör, ahogy utójára vette körül a háborúba induló apát.

És egy helyen, fehér márványtáblán a következő aranybetűs felírás:

Itt nyugszik a hét ismeretlen francia katona, akik az egész arcvonal különböző részeiről kerültek ide. 1920 november 9-én nyolc ismeretlen francia katonát az arcvonal minden szakaszán, titokban tartott helyeken kiástak és ezek a halott hősök a verduni citadellában egyesülve tartották meg diadalmas gyászörsgüküket. November 10-én a nyugdíjügyi miniszter jelenlétében sorshúzással kiválasztottak egyet közülük, hogy Párizsban a diadalív alatt a legnagyobb tisztségben részesítsék. A többi hetet Verdun városának adták át s most itt a zászló alatt tartják utolsó őrszolgálatukat, védőfalat alkotva a sértetlen város előtt és teljesítve a

verduni katonák jelszavát: „Itt nem megy át senki!” — Vándor, mélyen meghajolva üdvözöld őket. Talán a fiad nyugszik itt, talán a testvéred, vagy a barátod, aki elesett valahol Franciaországban a világháború folyamán. — A francia kegyelet.”

Ahol egykor virágzó falu állt

A Verdunból sugárszerűen kifutó útvonalakon a borzalmas ütközetek más és más szomorú emlékü helyeihez jut a vándor.

„Fleury község irányában haladunk. Fiatai cserjéket látunk, amelyekből csak ritkán emelkednek ki csonka, megfeketedett fatörzsek. Itt mindent elpusztított a gránátéső. Vasdarabokba botlunk s minél tovább vezet útunk, annál számosabbak lesznek a rozsdás szilánkok. Vaidóssággal beszórák az utat.

Egy útkeresztződésnél emlékmű áll: a leg-távolabbi pontot jelzi, amelyet a német katonák elértek. Sebzett oroszlán, göröcsökben vívdóva, félrehajtott hatalmas fején végtelen fájdalom. Egy kegyeletes kéz gyöngyfűzért helyezte a talapzatra, amely csillogva válik ki a terméskövek szürke háttéréből.

Inen már nincs messze Fleury. Az ember idillikus falusi életről álmodik. Takaros házacskákról, amelyekre kedves templomtorony ügyel. Napbarnított parasztok és ballagó állatok, tej- és trágyaillat, kis kocsmák, hosszú kerítések és tereferelő asszonyok a házak előtt. De mindez nincs többé. Fleury csak volt. 1916 június 22-ről 23-ra virradó éjszaka a német tüzér-

A Kalevala kórusa*

Írta: Gulyás Pál

Honnan vettél ennyi évet?
Szakálladról hull a hó...
Ugye te vagy ama híres
Vejnemőjnen ősapó?
Ugye te vagy amaz örök-
ifju büvigés legény,
aki dallal űzte Ajnót
lengé nyáriák rejtekén?
Benned a fehér hó csöndje
csendül és az ifjuság...
Honnan vettél nyolcszáz évet,
véred örök ritmusát?
Te a tengerből születél,
a lenger habjaiban,
az Égleánya kedvéből,
a víz kalandjaiban;
láttad a világtörést,
körbeforgó kis kacsat,
láttad a rézbaltás embert,
s hogy a földön tűz csap át...
Láttad a szálló sziporkát,
felgyújtotta a tavat,
felgyújtotta a viz álmát,
a kéken uszó halat,
a kisdéd Nap egy szikrája
felgyújtotta az eget,
egy szikrában él az élet,
és a halál intogot
egy szikrából... Honnan vettél
ennyi évet? Hull a hó
hosszú szakállad száláról,
mint a fellegek alól...
Világítson most fehérén
hulló éved halk hava,
megfojt a rontó sötétség,
Louhi rút parancsszava:
a boszorkány lett most urrá
vizeken és földeken,
sziklabörtönben ül a Nap,
étlen, szomjan, könnyesen,
láncra verve, kökoloncra
kötve, bánán, egyedül...
Nincs világosság többé, a
világ lassan elmerül
az átok sötétségében,
nem látjuk egymás jáját,
a föld fekete erdőjén
csak az átok surran át...

Meg kell menteni Vejnemőjnet,
az öreg szakállas Istent,
Ukkó égő tüzeit,
meg kell menteni Lemminkejnet,

* Ezt a költeményt Vikár Bélának, a Kalevala kiváló fordítójának nyolcvanadik születésnapjára írtam még a múlt év tavaszán. Most aggódva és bámulattal ajánlom Vejnemőjnennek, Finnország ióságos és hatalmas Szellemének

meg kell menteni Pohjolát,
Szampó csillagos csodáját,
meg kell menteni a Vasat,
Vasacska csillag-csaladját,
mennyei angyalokat,
kik a fellegeken járnak,
égi angyalok tejét,
melyből a vasacska támad;
meg kell menteni a fehéröt,
és a fekete tejet, —
s meg kell menteni a pirosban
bujkáló elemeket!

— Néz, a Vas a földben buvik,
tűznek öccse, víznek öccse,
kergeti a tűz, a bátya,
búvik a vas ingoványha,
búvik a havas hegyekre...

Meg kell menteni a tojashéjt,
mely a tengerbe esik,
meg kell a picziny világot,
melyből a nagy születik!

Egy énekeszó tudna minket
az éjtől megmenteni...
Mennyei ének zeng a földben
az énekek ezrei.
S mennyei ének zeng a fákbán!
A kakuk szól és arany-
fuvola fuvall szájából,
csöpp ezüst csengő harang...
Otszó is a dalt hallgatja,
mert a dalban nincs határ,
hária csenget a csukában,
a hárs is Kanteletár...

Ősapánk, Ukkó magzatja,
Ukkó öccse, Vizanya
gyermek, készítsd a hártát,
és elszáll a sír jaja!
Egy igédre zár lepattan,
a sötétség börtönén,
másodikra illatot szór
minden megfagyott növény,
harmadikra szép szivárvány
fésülj fénylő haját
és Szampó szent malma lsmét
önti az élet javát...

Honnan vettél ennyi évet?
Szakálladról hull a hó...
Ugye, te vagy ama híres
Vejnemőjnen ősapó?
Csak lebegj tovább fölöttünk,
ahogy hull a hópohely,
ahogy a vizek dalolnak,
ahogy a szellő lehell!

(Debrecen, 1939. március 30.)

éeg 110 ezer lövedékkel romhalmazzá változtatta és a szó szoros értelmében eltörölte a föld színéről a falut.

Itt állunk a pusztulás színhelyén. Egyetlen ház, egyetlen falmaradvány sehol. Semmi sem emlékeztet a falura, csak egy alig észrevehető földemelkedés. S köröskörül a halálmező.

A douaumonti csontváz

Magánosan áll a douaumonti csontház a feldőlt csatatér közepén. Megrendítő gondolat: Százazrek csontjait gyűjtik össze itt. A bejáratnál felirat figyelmeztet: kalapot levéve lépjünk be. És a következő percben az óriás halottasház hűvös, szívbemarkoló hangulata veszi körül az embert. Lőrészterű ablakokon át vöröses fény vetődik be s az első, amit megpillantunk, egy szobor. Végtelen fájdalmat megtestesítő női alak: mutató ujját csukott ajkára illeszti, mintha moudaná: Csend!... De vajjon lehet-e mást tenni itt, mint hallgatni? A csarnok fiúkékre van osztva, mindegyikben két nagy, koporsóalakú márványtomb áll. Rajtuk koszorúk és minden szarkofág fölött a természetfalba vésvé egy-egy arcvonalzakasz neve. A márványtombok sírboltokat zárnak le, amelyekben csontokat halmoztak fel, egymástól elkülönítve, aszerint hogy a csatatér melyik részén találták meg

őket. Így teszik lehetővé azok számára, akik eltűnt hozzátartozóik földi maradványaihoz akarnak járulni, hogy egy bizonyos sírboltnál me-renguessenek el. Hátha ott nyugosznak eltűnt szeretteik. Legalább egy részük: egyetlen csontdarab... De hogy kik nyugosznak a márvány szarkofágok alatt, azt senki se tudja. Mert az, akinek kilétét meg tudták állapítani, külön sírhelyet kapott. A franciákat a csontház közelében lévő nagy sírkertben temették el, a németeket pedig gyűjtőtemetőkhöz, amelyek egymást érik ezen a tájon. Ott a temetőkhöz: bizonyosság. Itt, a szarkofágok hosszú sorainál csak sejtés és remény... Az óriási csarnokból kis ajtón át csigalépcső vezet a csontház tornyába. Innen megrendítő kilátás nyílik a tájra. Mélyen alant sok ezer kereszt. A láthatárt sívár hegytetők zárják le. Valamikor a falvak egész koszorúja virul itt. Most? Feldűlt mezőség, helyenként egy szobor, műemlék, sírkertek szigetei, s emlékedése, amelyek az erődket jelzik. Éjjel a toronyból fényező világítja meg a vidéket. Kísérteties.

A csontház előtt könnyes szemű asszonnyal találkozunk, akit fiatalember támogat. Minden évben elzarándokolnak Douaumont-ba. Ez az anya őt fiát vesztette el Verdunnél. S nem tudja, hol fekszenek csontjaik. Itt sejtik őket a csontház márvány-szarkofágjai alatt.

„Vándor bácsi légy, lépj be és hajolj meg mélyen...”

Nem messze innen, az út mentén barakk áll, oly igénytelenül, hogy az ember elhaladna mellette, ha rajta egy fatáblán így nem figyelmeztetne a felírás:

„Vándor, bárki légy is, lépj be és hajolj meg mélyen a hősök maradványai előtt, akik a te javadért estek el.”

Elfogódva állunk a különös helyiségben. Kápolna is lehetne, mert a középső térköz oltárhoz vezet. De padok helyett gyalulatlan deszkából összerótt, keskeny ládák állanak egymásra rakva. A legfelsőkön koszorúk és színes porcellánból készült csokrok, mintha megkövedett rózsák lennének. Itt-ott élővirág, amit gyöngéd kezek nemrég helyeztek el. Valami megmagyarázhatatlan légkör veszi körül: édeskés, nyomasztó levegő, amely fojtogatja a torunkat. Egy félig nyitott oldalajtón át megpillantjuk az őrt s hozzá sietünk, magyarázza meg a barakk titkát. Kosár fölé hajol éppen, s óvatosan rendezgeti annak tartalmát: emberi csontokat, amelyek halkán zörögnek a keze alatt... Elvezet minket az egyik ládához, felnyitja a fedelét és dermesztő látvány tárul elénk. Egy-másra halmozva hevernek benne a csontok. Senki se tudja, kiknek maradványai ezek. Jelenlétül szórta őket szét a halál... Ebbe a barakkba bordják a Verdun-környéki csatatereken talált csontokat. Minden lán felírások mutatják, melyik helyen talált csontok gyűjtendőek. S mikor egy láda megtelt, tartalmát elszállítják a csontházba, a lelőhelynek megfelelő sírbolthoz. A kiürített fatartályok pedig visszakerülnek régi helyükre, hogy ott újabb leletekkel töltsék meg őket.

Willi síris

Most következik a könyv legszomorúbb fejezete. A szerző vándorlásának nem csupán a háborús emlékek felidézése a célja. Egy sírt keres, ahol fivére, a fiatalon elesett Willi pihen.

„Pierrepont felé igyekszünk. Állítólag ott temették el szegényt. Vajjon, megtaláljuk-e? Megvan ugyan a térképábrázolatunk, a falu látképe és a sír száma is. De vajjon létezik-e még ez a temető?”

Megérkezünk. Oly szép fekvésű kis falu. Hálások vagyunk ezért a sorsnak. Alig vevődik a falun észre, hogy itt is pusztított a háború. Az úton nagy táblán nyíl mutatja az irányt a katonai temető felé. Dobogó szívvel értünk ide, de itt a szépen gondozott sírokon csupa fehér keresztet ragyognak a napfényben. S rajtuk a nevek mind franciák. Keressük a 175-ös számú

sírt. Ah, ez is idegen név. Nem ez a mi temetőnk. A temetőörhöz fordulunk s felvilágosít: másutt van a német katonák temetője. Visszatérünk, munkásházak mellett haladunk el. „Van itt gyár is?” — kérdezzük. — „Igen, szövőfonó gyár.” — Igaz, emléksziünk. Ebben a gyárban volt a kórház, ahol Willi meghalt. A domb-

A nagy távolságokat bejáró, felderítő repülőgépek rendszeresen igen magas légrétegekben repülnek, hogy a légelhárító ágyúk lövegei ne érhesék el őket. Az ilyen gépek pilótái a magasan levő ritka levegőre való tekintettel, külön légzőkészülékekkel vannak felszerelve, mint ezt képünk is igen jól szemlélteti.

Figyelem!

Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók a

Magyar Szemle Társaság következő művei:

- Hóman: A magyar történelem útjai
ára 540 lei helyett csak 350 lei
- Weisz: Mai magyar társadalom
ára 360 lei helyett csak 250 lei
- Horváth: Magyar irodalmi műveltségünk kezdetei
ára 396 lei helyett csak 250 lei
- Szekfü: Bethlen Gábor
ára 460 lei helyett csak 300 lei
- Farkas: Fiatal Magyarország kora
ára 396 lei helyett csak 250 lei
- Babits: Amor Sanctus
ára 331 lei helyett csak 250 lei

Vidéki megrendelés esetén plus 15 lei portó
A könyvek gyönyörű díszkötésben megrendelhetők a Magyar Lapok kiadóhivatala útján

ról most épp lelátunk a gyárépületre. Igen, ez az egykori kórház. Szegény Willi. Most vezetőnk ösvényre tér le és sűrű cserjésen vezet át, amely mintha zöld falat képezve egy nyílt térség körül. Itt vagyunk, a temetőben. Kis sírhalmok, fekete kereszték, százával. Rövid, gyors, lélekzavart okozó keresés, izgatott elvárás, heves vágyakozás — és aztán egy fekete kereszt előtt állunk, rajta a név. Megtaláltuk.

Rózsáim a repedezett, agyagos földre émulnak. Vizsgálom a kereszt fáját, ujjaim a kemény rögöt porhanyítják, fűszálakat, kis rovarokat veszek a sírhantról a kezembe, magamba szívom a föld meleg illatát, nézem a keresztet a Willi nevét, Istenem, mily közel vagyok hozzá.

Kedves, vidám fiú volt. Szép temetőben pihen.

(J. b.)

A háború bonyolult gépezete — Számokban

Mindent felfal a háború telhetetlen réme

Korunk háborúi, mint ezt az utolsó évek világpolitikai eseményei igazolják, nem egyedül a katonák, hanem mindinkább a szembekeverülő nemzetek élet-halálharcaivá válnak. Ez az ú. n. „totális háború”, mely az állam minden erkölcsi és anyagi erejének korlátlan latbavetését követeli. Ennek azonban előfeltétele, hogy az illető ország — nemzetvédelme érdekében — még béke idejében kellőképpen és tervszerűen felkészüljön. Meg kell tehát alapítani, mivel rendelkezik az állam emberben, anyagban, mi módon lehet a készletet igénybevenni, majd pótolni háború esetén. Életbevágóan súlyos és fontos kérdések ezek, hisz tőlük függ az illető állam hadviselési képessége, melyekre csak a statisztika adhat kellő és megbízható feleletet.

A totális hadviselési mód következménye az, hogy a nemzetvédelem érdekköre az állami életnek szinte minden megnyilvánulására kiterjed. Magában foglalja tehát az anyaország földrajzi, népességi és gazdasági viszonyait, technikai fejlettségét, közlekedési és híradási helyzetét, egészségügyi viszonyait, légvédelmét és légoltalmát, közigazgatását és nem utolsósorban bel- és külpolitikai helyzetét. Nagyon fontos továbbá a hadseregszervezést, illetve a nemzet minden élő és holt erőinek az állampolitika céljai érdekében való tervszerű, szervezett egységekre való összefogása.

Az emberanyag

A hadviselés legértékesebb eleme az emberanyag.

Európa népességének szaporodását a XIX. században — pontosan 1800—1900-ig — kutatva megállapíthatjuk, hogy a legnagyobb szaporodási arányt Oroszország (181%), vagyis megháromszorozódott!), a legkisebbet Franciaország (45%) mutatja fel. A legutóbbi évek, 1931—35 népmozgalmából pedig kitűnik, hogy a természetes szaporodás Jugoszláviában volt a legnagyobb (14%), Franciaországban pedig a legkisebb (0.8%).

A békebeli haderő aránya a lakosság összához viszonyítva a legnagyobb Franciaországban (1.49%), a legkisebb Dániában és Hollandiában (0.18%), az átlag pedig 0.87%. Háborúban a hadseregátlag az összlakosság 7.17%-át képezi; a legtöbb Jugoszláviában (17.4%), a legkevesebb Norvégiában (3.18%). A feltüntetett adatok azonban inkább csak arányszámok, mert a békehadsereg nagysága az ország népességén kívül még a hadkötelesek számától is függ, továbbá attól, hogy milyen arányúak a behívások és hogy mennyi a tényleges katonai szolgálati idő.

A hadköteles kort — átlagban a 20. életévet — elérő férfiak száma általában évente az összlakosság 0.8—1%-át jelenti. A világháborúban elmaradt születések folytán az 1935—39. években alacsonyabb arányszám mutatkozik, ami különösen Franciaországban volt érezhető. Egyik táblázat meg feltűnteti a hadköteles korba jutó férfiak és az újoncok számát az egyes európai országokban. Érdekesek és tanulságosak itt is az átlagok. A hadköteles korba jutó férfiaknak 67%-a válik újonccá; ezeknek pedig 75%-a a fegyverrel való katonai szolgáltra alkalmas.

Valamely ország háborús hadereje nagyságának kiszámításánál fontos megállapítás, hogy hány korosztály áll rendelkezésre, illetve mekkora kiképzett tartalékokkal rendelkezik. Itt is a statisztika vezet a helyes útra. Megtudjuk, hogy az eredetileg besorozottak, illetve kiképzettek száma mily százalékarányban fogy halá-

lozás, alkalmatlanná válás és más egyéb folytán, úgyhogy a 65. életévet elérteknek már csak 72.3%-a áll a katonai szolgálat rendelkezésére. Az eddig ismertekkel való összehasonlí-

A modern háború gazdasági téren dől el

Közismert, hogy a világháború utolsó éve már az ú. n. „anyagcsaták” jegyében zajlott le. A haditechnika óriási fejlődése következtében a harcgepek és harceszközök a korszerű háborúban — az élő erők mellett — döntő szerephez jutottak. Ezek előállítására szükséges anyagok felhasználása, nemkülönben a hadsereg és a hátszolgálat zavartalan ellátásának biztosítása, már békeben előmunkálatokat „gazdasági mozgósítási tervet” kíván. Ennek alapját azonban ismét csak a gondos és megfontolt statisztikai adatgyűjtés képezi. Nagyon fontos szerepet kap itt a mezőgazdaság, állattenyésztés (élelmezés és vontatóerő), bányászat és erdőszet, a hadiipar (ipari mozgósítás!) és a munkáskérdés, továbbá közlekedés és hírszolgálat, a pénzügyi mozgósítás, azután a légoltalom, közegészségügy és társadalmi szervezethez kapcsolódó, végül pedig igen figyelemreméltó és tanulságos a szövetségi és ellenséges háborús gazdasági előkészületekről szerzett pontos értesülések.

Háborúban a végső győzelem egyik fontos kelléke a népesség, vagyis nemcsak a haderő, hanem az egész országlakosság kielégítő élelmezésének biztosítása. Behozatalra szoruló országok ennél fogva háború esetén élelmezésüket a termelés fokozásával, a lakosság táplál-

tás céljából lássunk most néhány, a világháborúra vonatkozó adatot. Az 51 milliós osztrák-magyar monarchia 1914 nyarán 2 millió embert állított fegyverbe, azaz összlakosságának alig 4%-át.

Megállapítjuk a továbbiakban, hogy a világháborúban a monarchia részéről résztvevő összesen 9 millió fő, azaz a lakosság 17.6%-a. Ez a százalékarányszám a németeknél 20.3, a franciáknál 21.2, a szerbeknél 17.5 volt. Az összes veszteségek — halottak és sebesültek — a monarchiában a lakosság 6.6%-át tette ki; Németországban 9.4%, Franciaországban 14.2%, Szerbiában 13.8%.

kozásának és életmódjának szabályozásával, végül az élelmiszerek nagyobb mennyiségben való tárolásával igyekeznek pótolni.

Igen fontos kérdés azután a hadianyag pótlása. Régibb orosz számítások szerint az anyagellátás a jövő háborújában igen nagy lesz és pedig havonként: repülőgépeknél 40—50%, tankoknál 30—40%, puskáknál és géppuskáknál 6%, lövegeknél 5%. A spanyol háború és a legnagyobb háborúk tapasztalatai szerint azonban ezek a számok még nagyobbak!

Döntő kihatással lehet ugyancsak a háború sorsára a nyersanyag-probléma. A hadviseléshez szükséges összes nyersanyagokkal jelenleg csak az Egyesült Államok és Oroszország rendelkezik. A több állam mind bizonyos fokig a külföldtől függ; nyersanyagszükségletüket egyrészt az önellátás útján, másrészt műanyagok bevezetésével igyekeznek pótolni. Hogy a nyersanyag fogyasztása micsoda óriási méreteket ölthet, érdekes példát meríthetünk a világháborúból. Az osztrák-magyar monarchia hadserege békeben a monarchia vastermelésének alig 5%-át használta fel. A világháború azonban majdnem az egész termelést felemészítette.

A hadiipar békében és háborúban

A hadsereg szükségleteinek kellő mennyiségű és idejű előkészítése — ez főleg a fegyverzetre és felszerelésre vonatkozik — a hadiipar feladata. Azért már békében a „racionálizálásra” és „normalizálásra” törekednek, mert a gyors és sikeres tömeggyártásnak ez az egyik előfeltétele. Egyébként a laikus is tudja, hogy a világháború folyamán a hadiipar csodálatos eredményeket ért el. Így pl. a francia hadseregnek a háború elején, azaz

	1914-ben volt:	1918-ban volt:
nehéz géppuskája	2.000 db.	18.00 db.
nehéz lövege	300 „	5.200 „
tankja	— „	2.500 „
repülőgépe	200 „	3.220 „
gépkocsija	9.000 „	88.000 „

Németországban a csúcstermelés a háború vége felé naponta 480.000 tüzérségi lövedék volt.

A hadiipar eredményes működésének további előfeltétele a megfelelő számú és kellő szakképzettséggel bíró munkaerő biztosítása. Ez a kérdés ma, a gépesítés és motorizálás korában, még nagyobb mérvű előregondoskodást követel.

Amerikai számítások szerint háborúban otthon 17 munkásnak kellett foglalkoznia, hogy a harctéren lévő egy katona teljesen felfegyverkezve és felszerelve legyen! A munkáskérdéssel kapcsolatban azonban felmerül egyrészt a harctér, másrészt a hadiipar követelte férfigények kielégítésének problémája. Előbbi — a katona — azonfelül életveszedelem és nélkül-

lözések között néhány fillérért harcol, otthon viszont a munkás biztonságban, minden fáradalmaktól mentesen, jó munkabéért dolgozik. A hadiszállítókat — nem is említve!

Az eddig ismertettek után tehát az ú. n. „ipari mozgósítás” feladata, hogy az ország ipara, a megfelelő tervszerű előmunkálatok alapján, háború esetén a legrövidebb időben térhessen át a háborús tömeggyártásra. Hogy ez milyen nagy feladat, mutatta Amerika és Anglia példája a világháborúban, amikor mindkét állam részéről a hadianyaggyártást többek között újonnan kellett megszervezni. A teljes kapacitást csak az alábbi, elég hosszú idő múltán lehetett elérni és pedig a löszergyártásnál 5—12, a géppuskagyártásnál 8—9, a lövegyártásnál 9—15 hónap múlva. Különösen az utóbbit a tények is igazolják, amennyiben az első Amerikában készült ágyúk — angol-francia mérnökök és szakmunkások segítségével dacára — csak a háború végén érkeztek az európai hadszíntérre.

A hadiiparra vonatkozó békeelőkészületek főtényezői az előbb ismertettek szerint tehát az ipari statisztikára épülnek fel. Főkérdései: gyárak és ipartelepek kapacitása, géberendezése, energiaszükséglete, nyersanyagkészlete, munkásszükséglete, tárolt félkészítmények stb.

Rátérünk végül a hadügyi kiadások óriási, ugrásszerű emelkedésére, különösen 1935-től kezdve, amelyről bizonyos fokig minden figyelmes újságolvasó tájékozott. E téren 1937-ben Anglia vezetett; hadügyi kiadásai kb. 22%-kal nagyobbak voltak, mint az előző évben. Angol hivatalos források szerint különben a világháború nevezett évben kb. 2400 milliárd leit költött fegyverkezésre, azaz háromszor annyit mint 1913-ban. A feltüntetett összeg 75%-át 7 nagyhatalom adta ki: Egyesült Államok, Anglia, Francia-, Oroszország, Japán, Német- és Olaszország.

Németh Lajos

P. Wimmer Anzelm:

Magnificat

A híres szónok előadásai a Szűzanya halál-
adó énekéről. Kötött prédikációanyag.

Ára 137 lei és portó.

Az üres pad

Irtta: Dallos Sándor

Vacsoravendég vagyok s egyben házat nézek. Nem mintha venni akarnék! Dehogy! A villátulajdonos hívott meg házbemutatóra — most épült a háza, pár hónappal ezelőtt rendezte be — s másfél óráig egyebet se csináltunk, mint apróra megsejleltük ezt a gyönyörű épületet. Az emeletől az alagsorig megnéztünk mindent, a nyolc szobát, a remek beosztást, falba épített szekrényeket, nehéz antik bútorokat, szőnyegeket, függönyöket, összegyűjtött régiségeket, — nagy barátja a háztulajdonos a régiségeknek — a modern fűtőberendezést, a kovácsolt vaslámpákat, aztán a hatalmas kertet, virágágyakat, a rózsafák csoportját — legalább húszféle rózsza nyílik itt egy-két hónap múlva s most itt ülünk egymással szemben a házigazda szobájában, cigarettázunk és lassú kortyokban angol pálinkát iszunk. A legapróbb részletekig minden tökéletes itt, az egész házat megdölni se lehetett volna szebbnek; egy ilyen ház s az ember azt mondhatja: mindent elértem, ami csak elérhető.

Félhomályban ülünk itt a házigazda szobájában, éppen csak egy kis lámpa ég kettőnk közt az asztalon, az ablak nyitva, a kertből orgonákkal árad be s odakint ötszáz gyertyafény szikrázik a fák között, két platánfa alatt vacsorára terítettek s a hófehér abroszon, a hófehér porcellánok mellett díszkréten és tompán villannak az ezüstök. Az egész olyan, mint egy szép színpadi díszlet.

Még a házigazdát is be kell mutatnom. Most körülbelül negyvenhárom éves, magas, erős, markáns arcú, férfias, araszos váll, domború mellkas; lehetne róla akár szobrot faragni. Az a férfiforma, akiről azt mondják manapság: a győző típus.

Hát ülünk a félhomályban s azt kérdezi:

— Tetszik a ház?

— Hogyne! Gyönyörű! Meg lehet elégedve.

— Igen, — mondja. — A beosztást magam csináltam, a formát is én gondoltam ki, az építész éppen csak megrajzolta az egészet. A lépcsőfeljárót háromszor lebontottam, mire megállapodtam ennél a mostaninál.

— De most örül.

— Természetesen. Az embernek, ha ennyit megvalósít, örülnie kell. Itt nincs egy szeg se, ami ne az én munkámból termett volna. Nem örökölttem, nem nyertem, nem kaptam semmit. Ezt az egészet, úgy, ahogy áll, én kerestem meg.

— Szép.

Mosolyog.

— Ha meggondolom, pontosan tizenöt esztendői munkám fekszik ebben a villában. De milyen munka! Egő és fertelmes és hajszolt és erőltetett. Nekem tizenöt évvel ezelőtt minden álmom az volt, hogy ilyen villát építhetsek magamnak, ebbe beüljek, itt éljek és innét nézzem a világot. Tudja, milyen láz volt bennem tizenöt esztendővel ezelőtt ez az épület? Mit mondtak? Mint önnek egy regény. Nem is jól mondom. Mint önnek az összes regényei, amelyek nem is izekben, vagy pláne témákban: csak képekben elvillantak a szemem előtt tizenöt esztendővel ennek előtte! Olyan! Én ezzel keltem, ezzel feküdtem. Akármít csináltam, ez lebegett a szemem előtt. Most megvan. Hát ez ember, természetesen, örül.

Új cigarettára gyújt:

— Szinte irigylen, — mondok neki.

— A villáért?

— Isten tudja. Ha szorosan veszem, talán nem is azért, csak az eredményért, ezért a megfogható valóságért. Hogy látja, miért dolgozott és tökéletesen élvezheti. Bármikor rámutathat: ez az életem. És örülhet neki. Tulajdonképpen hát az örömet. Mondjuk: azért a vilka ajándékért, hogy az élete maradéktalanul sikerült. Ez eszmei valami. Nem ez a villa, csak az, hogy egy ember minden szándéka megvalósult s amiért az életét föltette, az teljes. Igen. Talán így lehet legjobban megfogalmazni: az ön élete egy hibátlan, teljes kör.

— És a kör a legszebb vonal, nemde?

— Bizonyára.

Nevet.

— Az üstökösök viszont parabola-pályán mozognak.

— Látszólag. De a csillagászok azt mondják, hogy a parabola csak egy rész. A tulajdonképpeni pályájuk egy végtelen elipszis.

Belemegyünk ebbe a témába s vitatkozunk. Szoktunk így néha vitatkozni egészen távol eső kérdéseken. Most az üstökösök pályáján vagy tíz percig. Akkor a házigazda feláll.

— Nem engedem a parabolát! — mondja.

— A parabola a legmészárosabb vonal. Titok. Végtelenség van benne. Rendkívüiség. Szeretem a parabolát, bár nem értem. Diákkoromban se értettem, de szerettem. Van benne valami vonzó.

Meggyújtja a villanyt s a szobát egyszerre előtti vagy hatszáz gyertyafény.

— Most veszem észre — csóválja a fejét, — hogy a saját szobámat meg se mutattam. Pedig van egy pár érdekes dolgom s néhány nagyon szép képem.

Először a bútorokat mutatja meg, súlyos, masszív, stílusos darab mindegyik, aztán néhány orosz és balkáni falfaragást, keleti ötvösmunkákat s végül a képeket.

— No nézze meg, azt hiszem, különös darab mindegyik.

Kilenc kép van a szobában: egy csendélet, egy dunai táj, egy akt-kompozíció, aztán hat különböző méretű kép, a témája azonban mindegyiknek ugyanaz. Egy üres pad, körül fák, a háttérben egy-két bokor s az ágak közül vagy valahonnan az előtérből fény esik az üres padra. Ősz van az egyik képen, a másikon nyár vagy tavasz vagy tél, a miliő változik, de a téma mindig ugyanaz: egy üres pad. Egy hosszú, néma pad a kép előtérben, azon a hangsúly s mindegyik képen a pad mintha élne. Csak bámulok.

— Ez érdekes, — mondok. — Olyan, mint egy művészi verseny. Hol szedte össze ezt a hat azonos témájú képet? Ugyancsak sok munkája lehetett velük.

— Nekem? — és elmosolyodik. — Semmi. Ha kíváncsi rá, megmondhatom: egyszerre rendeltem meg mind a hatot különböző művészeknél. Elmentem hozzájuk, elmondtam nekik a témát, a hangulatot, ők meg megfestették.

Rettenő különös az egész. Hogy valaki hat változatban megfestessen egy gondolatot! Groteszk dolog és nevetek rajta.

— Ilyet még nem láttam! — mondok. — Ön valóságos különös. Az utókor ha megemlékezik önről — vagy az öröklő rokonság — így fogja önt emlegetni: „a magános padok szerelmese.”

Most nem neveti el magát.

— Az elnevezés egészen jó lesz, — feleli —

mert az is vagyok. Imádom a magányos padokat. A valóságban is, de az más. Így képeken leginkább. Ez a legszebb téma. Hát nem? Ott áll a képek előtt és telkes az arca.

— Hát nem? Ez a legszebb hangulat! A fák közt egy pad, csak egy pad, semmi más. Egy pad, amely vonatkozásban van az emberrel, de ember nincs sehoh. Lehet, hogy egy pillanattal előbb ült rajta valaki, de az elment. Lehet, hogy egy pillanat múlva leül rá valaki, de az még nincs itt. Hát a pad két történet közt van éppen. Maga a bizonytalanság. A talány. A várakozás. Az ember semmit sem tud, csak sejtet. A lebegést mondják ezek a képek, a szünetet. A színpad szabad, ember és történet most születik és minden lehetséges. Titok az egész. Hát nem?

— De igen.

— A legszebb a világon az, ami innen vagy túl van a tényeken. Ami nem mond ki semmit, csak sejtet, izgalomban tart, csak maga a várakozás. Ha egy ember ülne a padon vagy ott lenne egy ernyő, egy bot, egy kalap, az már tény lenne. Reális és durva valóság. Egy befejezett történet. Egy mondat: ez és ez. Így ez a pad: színpad, kellék s valahol közeledik feléje az élet egy kalandja. Valami remek élmény. Jön az ember és mindjárt történik valami.

Rám néz.

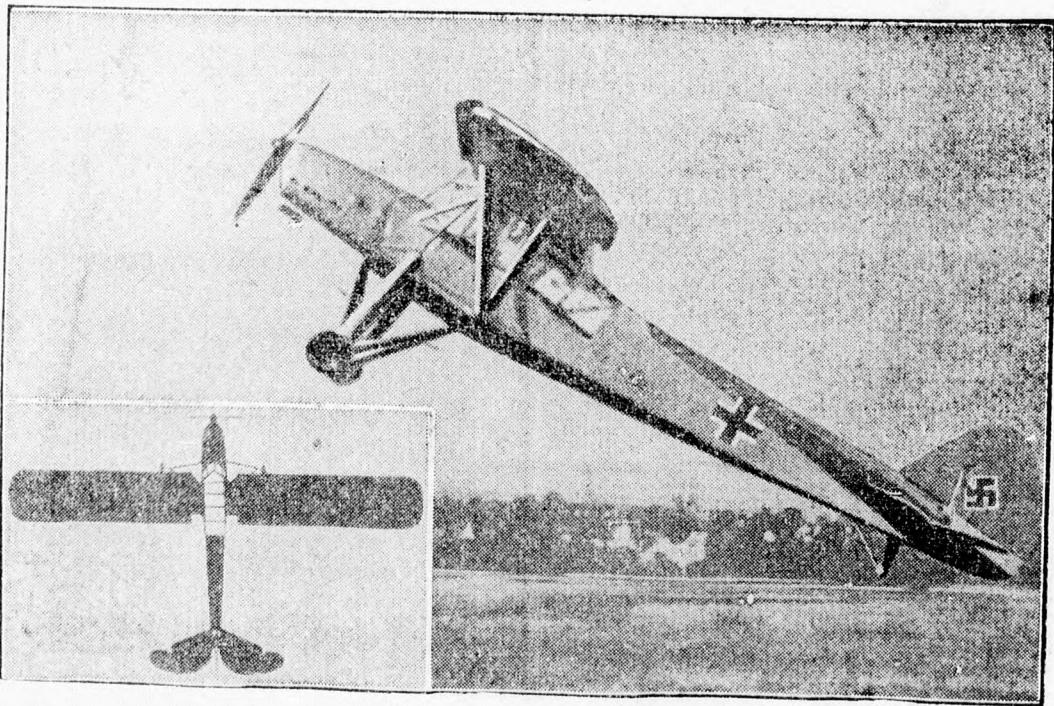
— Tudja, mi ez a kép? A fiatalság témája. A kezdő férfi élménye ugyanez: valami jön! Nem tudja mi, de valami jön s akármű jön. az az élet, hát gyönyörű! Ez a kép az az Örök szép kaland, amelyről minden ember álmodik, de amelyet minden ember úgy visz el magával a sírba, hogy sohasem teljesedett be. Érti, kérem? A képzelődés! A tiszta léra! Az abszolút vágy! Lehetne vitatkozni rajta, hogy ezt egy női akt jobban kifejezné, de ez nem igaz. A női akt is: realitás. Tény. Véges valami. Irányított fantázia! Csorba valóság! Az, ami az emberben a legszebb, ami a fiatalság legszebb égése, azt ez mondja: ez az üres pad. Ez az üres pad: az örök remény. Ez az üres pad az, hogy: a valami, a csodás valami majd eljön! Okvetlenül el, mert a várakozásban benne van! Mert az emberben benne van! S az ember várja. Várja, mint nőt, mint sikert, mint eredményt, mint Isten tudja mit, s jön nő, siker, eredmény, Isten tudja mi, s egyik se az. Egyik se! Mert aminek jönnie kellene, amint az ember vár, az valami csoda. Nem tény. Lehet, hogy maga a várakozás. De nem tény. Ez a hangulat, ami itt ül ezeken a képeken. A tények: utálatosok. A tények: az öregség története. Utálatos tények!

— És ez a villa?

Nevet, de valami különösen, karonfog és vízszél.

— Gyerünk vacsorázni, öregem!

Kimegyünk, kezet csókolok a feleségének s vajban sült harcsát vacsorázunk. Remek vajban sült harcsát eszünk a hófehér asztalon.

Lassu mozgású, új rendszerű német repülőgép, amelyik bárhol leszállhat. Ezért igen alkalmas a front mögötti káposzlatok fenntartására.

Székely észjárás

Ferencbá — (ahogyan a faluban szólítják: Ferencbá) — kötelelet velet a jóállású s elég jó hársban lévő tulokai szarvára s azt összekötve a süttő elé állott s azt mondta az asszonyának:

— Te Régnál Tégy valami önnivalót a bozsbőr tarisnyámba s az ujjasomat, kalapomat s a kankóspáncsot hozd ki a nagyházból s öltözz fel te es úgyesen, met menyünk Szász-kézdre, a vásárral!

— Kied tám megbolondult?

— En biza egy szikrát sem! Siess nol!

— De hiszen úgy beszélgettük volt meg, hogy Udvarherré visszük el a tulkokat a szeggyőrnapi vásárral!

— Ugy, ugy... de mást gondoltam.

— Ugyanbiza mit gondolhatott? Hiszen kied mondta, hogy nem tud szászul s fél, hogy megszalják s mégis oda akar menni? Pedig eleget mondtam mióta együtt élünk, hogy tanuljon meg szászul, mert hasznát vőzi, de hiába!

Nagy viholódás után el es menének, meg es érkezének s beállának vala a sokadalomba. Jó egy nagy hargás szász s kezdé nézni a tulkokat s kezd szászul beszélni, de Ferencbá egy szó nem sok, annyit sem válaszol rája, csak a két kezét forgassa s a fejével hol nemet integetett s hol egykét, hol másik vállát vonogatta s valamit hümmögött.

Régina néni nem sokáig nézte a kintlódást. Hamar odaorszkodott Ferencbá mellé s es-mönt elkezdte:

— Lássá-e, most milyen jó volna, ha megtanult volna szászul?

— Te es láthatod, ha nem vagy vak, hogy ő tud szászul s mégsem veszi semmi hasznát!

250 éves — a színházi füttyszó

Száz év előtt hangzott el az első füttty a pesti Nemzeti Színházban. Amikor ötven fucinta kintették a kifütttyölöt. — Belehalt a füttyszóba egy francia színésznő

Ki hitte volna? Jubilál a színházi füttyszó. Az az éles füttty, ami a nem tetszés legelőnébb kifejezője és ami, ha elhangzik, a legnagyobb bukást jelenti színészre, vagy szerzőre s amire hosszabb ideig emlékszik a közönség, mint a zajos sikerre. Volt idő, amikor a színészek, főleg a primadonnák között, olyan éles harc folyt a sikerért, hogy szervezett klakk működött a karzaton s ha az egyik tábor megtapsolta „kedven-cét”, aki fizette a klakköröket, a másik tábor klakkörjei, füttyni kezdtek. Főleg vidéki színházok primadonnái éltek ezzel, a művészhez nem méltó eszközzel s ma már nem is igen ismeri a közönség ezt a „tetszés nem nyilvánítást”.

A színházi krónikák azonban érdekes fejlegy-zéseket őriznek a színházi füttty történetéről.

Racine, a nagy francia drámaíró szerint 250 év előtt, 1690-ben hangzott el az első nézőtéri füttty, az „Aspar” című darab premierjén, amikor kinos botrányt provokált az elégedetlenségnek ez az addig szokatlan megnyilatkozása.

Kolozsváron 1806-ban hangzott el az első füttyszó színházban. Ekkor egy német ballettársulat játszott a Kincses Városban, bizonyos Reinwaarth nevű igazgató vezetése alatt és előadtak egy ballettel ezel a furcsa címmel: „Ein Ziganer oder der Teiffel und seine grossmutter, ein ungarischer Charakter Ballet”. A derék kolozsvári magyarokat érzékenyen érintette ez a

bántó cím s az épületes balletet irgalmatlanul kifütttyölték.

A budapesti Nemzeti Színházban száz év előtt, 1840. december 6-án okozott kinos jeleneteket az első füttyszó. Ekkor a Borgia Lucretia című opera került színpadra és az egyik főszereplő, Bognár Ignác hamisan énekelt. A közönség emiatt zúgolódni kezdett. Akkoriban még patriarális viszonyok uralkodtak a magyar színházakban és Bognár partnere, a híres Schodelné pártját fogta a peches énekesnek és arra kérte a közönséget, vegye kegyelbe Bognárt. Több se kellett. A közönség körében sokan piszogni kezdtek, mire Schodelné is kijött sodrából s éles hangon leszólt a színpadról; öklét rázva:

— Kigyók között énekelni nem lehet!

Erre aztán kitört a botrány s a közönség olyan fütttykoncertet rendezett, amelyet azóta se hallottak magyar színházban.

Ugyancsak a pesti Nemzeti Színházban fütttyülték ki 1846. október 28-án a rossz közzenet, 1874-ben pedig ismét csunya kis kavargás támadt a füttyszó miatt. Ekkor a Faust operát adták és Szigethy Edét, aki szerencsétlenségére hamisan talált énekelni, három ur fütttyülte ki az erkélyen. Hamarosan megállapították, hogy a rosezalásuknak ilyen módon kifejezést adó urak: gróf Esterházy Miklós, báró Baldácsy és gróf Bissingen. A jelenlevő rendőrtiszt felírta a három arisztokrata nevét, de csak gróf Bissingent tudták „közbotrányokozás” címen 50 forintra (nagy pénz volt ez), megbüntetni, mert a másik két ur sürgősen Bécsbe utazott.

Gróf Bissingen azonban a belügyminiszterhez fellebezett az ítélet ellen és természetesen, hogy a belügyminiszter törölte is a büntetést, polgárjogot adva a füttyszónak azzal az indoklással, hogy: „a színházi fütttyentés a nem tetszés egyik módja és ettől a közönséget tiltani nem lehet”.

Sokkal tragikusabb hatása volt a fütttyülésnek 1885. novemberében Csete délfraanciaországi városkában, ahol egy Vinay nevű színésznőt fütttyülték ki. Vinay betegesen játszott és így nem is lehetett tökéletes. A fütttyót azonban annyira szívére vette, hogy a nyílt színen elájult és ott a színpadon meg is halt.

Komoly tüntetések zajlottak le 1927-ben a budapesti Nemzeti Színházban, amikor elővették Szomorú Dezső II. József császár című darabját. A keresztény diákság akkor olyan tüntetést rendezett, amihez fogható tüntetés kevés akad a színházak történetében. Első este csak fütttykoncert zavarta az előadást, de mivel a darabot nem vették le a műsorról, zajos tüntetést terveztek. Ez nem is maradt el. Ennek a tüntetésnek véletlenül tanuja lehettem.

De nemcsak a diákság készült a színházi tüntetésre, hanem a rendőrség is. A köruton a Népszínház-utcától a Newyork kávéházig, a Rákóczi-uton a Rókus kórháztól elzárták az utat és csak azt engedték át, akinek jegye volt a Nemzetibe. Engem csak „saját felelősségemre” engedtek át a kordonon, mint erdélyi újságíró. Több pesti kollégával egy páholyban kaptunk helyet. Alig kezdtek el az előadást, kitört a tüntetés: éles füttyszó rázta meg a levegőt, a diákság viharsípokat fújt és bűzbombákat dobált a nézőtérre, hogy az előadás megakad: a közönségnek el kellett hagyni a színházat s a rendőrség mindenkit leigazoltatott.

Az eredmény az volt, hogy azóta Szomorú darabját nem adják a Nemzetiben s hasonló ezerzők műveit csak magánszínházokban kerülhetek színpadra.

A színházi füttty, a legelőnébb kritika gyakorlása tehát időnként elhangzik — s akit ér, arról ezt a kellemetlenséget nehéz többé lemosni... (—IIa.)

János József S. J.

A szellem

A kor igaztalan nagy problémáját tárgyalja: az anyagi valóságtól különböző szellemi valóság fogalmát és fenomenológiáját s annak különböző jelentkezéseit. Szerzője a magyar tudományos életnek egyik legnagyobb és azóta már bevált ígérete.

Ára 180 lél és portó

Divatos szavak

Néhány éve figyelm már, hogy bizonyos szavak használatával is úgy vagyunk, mint a női kalappal. Minden évnek meg van a divatos szava s ezt azután — akár csak a kalapot, — ha talál, ha nem, szörnyű igyekezzel beleillesztik a beszélgetésbe. Emlékszem, hogy ezelőtt vagy nyolc esztendővel az egyik népes faluban az „abszolút” jött így divatba. Honnan és hogy hurcolták be, hogy dobták közéjük, azt nem tudtam megállapítani, de annyi tény, hogy öreg és fiatal, férfi és asszony nyakig uzsolt az abszolútban s ilyen beszélgetéseket hallottam:

— No, milyen borja lett a Csinosnak?

— Abszolút tehénke.

Vagy:

— Kinek szolgál a leánya?

— Izé, abszolút uréknál a bíróságon. Nem is tudom a nevét.

Aztán kiment divatból az abszolút, a Lindberg csákók helyett bászk sapkák jöttek és új idegen szó honosodott meg a közhasználatban is: Utópia.

Mariskának az volt minden utópiája, hogy hőcsizmát kapjon. Feri utópiából nem akart elszegődni havi ezeröttszázon alul s akadt olyan utópia is, aki a vasárnapi kimaradás után hétfőn egy kis utópiát tartott. T. i. ő úgy magyarázta, hogy pia az ivást jelent s így az utópia megfelel annak a régi közmondásnak, miszerint kutyaharapást csak a szőrővel lehet gyógyítani.

Ezután némi hanyatlás következett be az idegenszavak majmolásában. Változott a divat a kalapviselésben is és féldalra csapott kicsi huszársapkák csepezkedtek két-ségbejítő erőlködéssel a jól bodritott női fejeken.

Ebben az időben mindenki gátlásokról, okuk dolgokról beszélt.

Gátlás volt, hogy Gyuri háromból elúgott a harmadik osztályban, Evikének az esküvő előtt volt némi gátlása a hozomány körül s Karola okult tekintettel szemlélté a tartsat, amelytől gátlás nélkül remélt.

De tulságosan hosszú ideig ez a nyelvújítás se tartott, az elmúlt évben divatba jött a csepezés és ezzel együtt közhasznú szó lett az: efemer.

Nahát ezzel az efemerrel aztán szörnyen meggyűlt az emberek baja. Efemer itt, efemer ott, efemer mindenütt.

A vonaton két fiatalember az állandó kérés miatt háborog, mire a harmadik azzal igyekszik vigasztalni, hogy:

— Szerencsére ez csak efemer jelenség.

A hőmérő minusz huszonötre sülyed, az emberek szaporán aprítanak az utcán s Bandi azzal vigasztalja a fogvacogva didergő Babát, hogy ez a hideg is csak efemer jelenség.

A tánciskolában a tanár ur kijelentette, hogy ő nem szereti az efemer tanítványokat, a Jégen Nusinak egy efemer fiacmaja volt, Mancsi panaszt tett az illatszer-tárbán, mert efemer pudert adtak neki és a berugott borbélyeséggel azzal védekezett a bírósági tárgyaláson, hogy az ő „spicce”, tulajdonképpen egy „efemer spicc” volt, ami szinte egészen ártatlan jelenség.

Ez azonban nem csak Bandival, Babával, Nusival és a többi fiatalokkal van így, hanem más, fontos, közéleti kérdések megvitatásakor is járványeszerű.

Az egyik ilyen összejövetele például megfigyeltem, hogy mindjárt az első felszó-laló ezzel kezdte:

— Nem fogadhatom el a javaslatot már csak azért sem, mert az abban foglaltak csupán efemer megoldásokat tartalmaznak.

A delejes szó valósággal elbűvölte a társaságot, egyszerre mindenki beszélni akart, egyik felszó-ló a másik után rugozott fel a helyéről s mindjárt az elején mindegyik igyekezett belekeverni az efemert.

Az egyik még efemer sikerek elérésével is megelégszik, a másik: efemer állapotnak tekintette az egészet, a harmadik: kifogásolta, hogy efemer szabályokat érvényesnek ismerjenek el, a negyedik: efemer szempontból nem vélte eldobandónak s akadt olyan is, aki efemer alapon egy efemer bizottság elé utalandónak tartotta az egész ügyet, míg végül is úgy belezavarodtak az efemerbe, hogy az elnök jónak látta a gyűlést bezárni mindaddig, amíg az efemer szabályzatokat véglegesen elfogadott, hiteles szabályzatokkal ki nem cserélik.

Hogy pedig én se maradjak ki ebből az új efemer lázból, bátorkodom megállapítani, hogy hitem szerint ez a felkapott szó is csak efemer jelenség lesz s semmi kétségem sincs afelől, hogy rövidesen, — a csepezés divat kimúltával, — egy más kedvenc szó hódítja meg az embereket. Jólásokba ugyan nem bocsátkozom, de nem tartom kizárt-nak, hogy ez az új szó „pax” lesz.

De ez már — reméljük — nem efemer alapon.

Földi István.

Asszonyok dolga

Báli levél az estélyi divatról

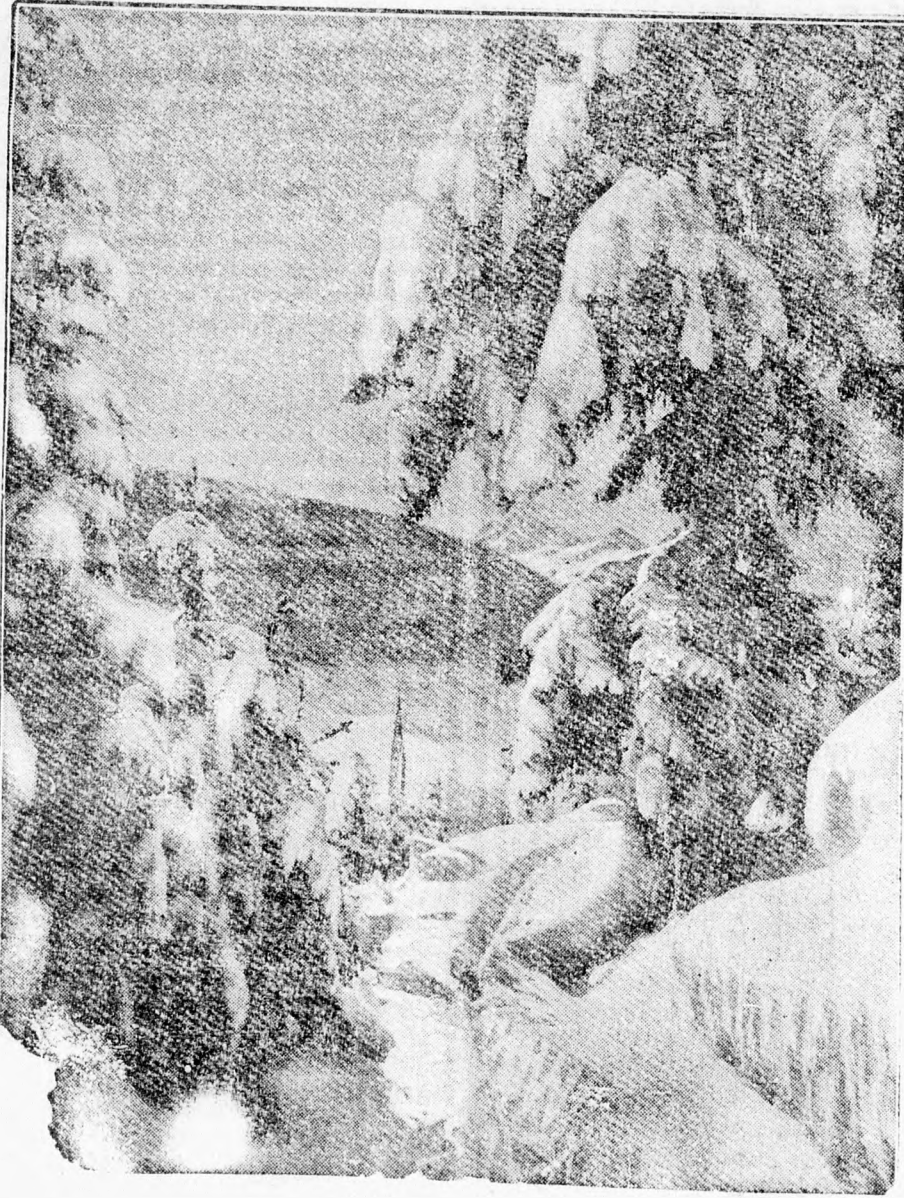
A fiatal bálozó kislányok részére — leginkább tüll-anyagból — esetleg tafjtól, de csipkéből és bársonyból is készülnek szép és fiatalos estélyi ruhák. A fehér- vagy pasztell-színű bőszoknyás tüllruhák rendkívül kedvesek, sokszor a fodrok egészen világos színben kezdődnek és a pasztell-szín változó árnyalatával virágszerűen sátrózzak a tüllruhát. A bálozó kislány ruháján a kivágás szolid, a tüll-anyagot nem díszíti csillogó flitter, hanem virág vagy szalag, ugyanez a virág- vagy szalag-dísz van a kisleány hajában is, mint fejdísz.

A ruhát, amit az első bálósányok részére csinátunk, valóban olyan virágszerűen kell elkészíteni, hogy az segítsen kiemelni a fiatalos úde báját. Megemlítjük a halványrózsaszínű „sátrózott” tüllruhát, amelynek vadrózsa-csokrocskák díszítették úgy a kivágását, mint a szoknya fodrait, vadrózsa-csokorból készült a ruhához való fejdísz és aranyos kis vadrózsából készült muffocskák tette még aranyosabbá a fiatalos szép kis ruhácskát. A dáma részére készült estélyi toiletteket már pazarabban lehet díszíteni.

A fiatalabb gardírozó mamák között szebbel szebb estélyi ruhákat látunk. Szépek a lánéból készült estélyi ruhák, a flitter hímzéses estélyi toiletteket, a rendkívüli bőséggel készült

pazar tüllruhák, viselik a gyapjából készült estélyi ruhákat, amelyek különleges raffolással és esetleg payettel vagy aranyhímzéssel díszítve nagyon elegánsak. Megemlítjük a fuchsaszínű fail yersevből készült gyönyörű estélyi ruhát, finom aranyflitter kivágással és aranyszandállal. A toiletteket között találunk bő dús szoknyájú csipke-, tüll- és dűszes-modelleket, sok ruha újszerűsége abban nyilvánul meg, hogy a tüllete bokáig ér. A nagy, széles krinolinok az idén eltűntek.

A viszonyokra való tekintettel, az estélyi ruhákat sok esetben vacsorázó-ruhák helyettesítik, az estélyi jellegét az anyag és a díszítés által kihangsúlyozva. Szépek az estélyi kosztümök is, megemlítjük a fekete hosszú, földigérő fail selyemszoknyát, amelyhez kék szaténból készült fekete reveres kosztüm-kabátot mutattak és egy nagyon eredeti fekete blúzt, amely ezüstflitter csíkozással volt díszítve. A másik türkizkék gyapjú vacsorázó-toilet — szintén földigérő volt, hosszú szűk ujjakkal, magas nyakképzéssel, a nyak körül fekete bársony viráglevél motívumokkal és ilyen fekete bársony levéllel hímzés díszítette a szoknya közepén összefogott derékalatti raffolást, amely turnürszerű masniban végződött a derékon!

Festői szépségű téli tájkép

* Székelési zavaroknál és az ezekkel járó általános rosszullétnél a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel felkeléskor egy pohárral bevéve — a gyomorbetegságra tartalmát gyorsan kiüríti, a puffadtságot csakhamar csökkenti, az anyagcserét és a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebülést szerez. Kérdezze meg orvosát.

DIVATAPRÓSÁGOK

A divat újdonságait korszerűség, praktikus-ság jellemzi. Ime, egy jellegzetes újítás:

Világító női cipők Berlinben. Az elsőtétítés egészen új iparágat fejlesztett ki Németországban a sötétben világító tárgyak előállítására. Majdnem minden berlini polgár kabátjában ott izzik az este sötétjében a világító gomb. Ennek már mindenféle változata is szerepel, különböző jelvények kis állatok, kabátdíszek, kalapdíszítések, stb. kaphatók: „világító” kivitelben. A legújabb a világító cipő. Természetesen csak hölgyek viselik a foszforeszkáló topánkákat, amelyek szinte kísértetiesen hatnak a sötétben, de mindenesetre megóvják viselőiket attól, hogy a szembejövők nekimenjenek.

A konyha körül

Téli vegyes saláta. Egyenlő mennyiségű 10–12 deka kalarábét (ne legyen fás), sárgarépat, félannyi györi petrezselyemgyökeret, zellert és céklát gondosan megtisztulva, megmosva, nyersen, apró forgácsokra reszelünk. Egy-két szép, héjastól reszelt, savanykás almával öszekeverjük és a tál közepére halmozzuk. Hajszálvékonyra vágott nyers fejeskáposztát rakunk köréje. Díszítjük petrezselyemszállakkal, madársalátával vagy néhány vékonyra vágott spenót- vagy sóskalevéllel. A következő mártást öntjük rá: 2 deci tejfölbe 2–3 evőkanál olajat öntünk, 1 citrom levéllel, kis sóval, kevés langyos vízben oldott mézzel, fél kávéskanál fűszerporral jól elkeverjük. Izletessé teszi a mártást egy kávéskanál apróra vágott friss kapor, de akkor a fűszerport hagyjuk el. Változatossá tehetjük salátáinkat, ha más-más összeállításban vesszük az anyagokat. Megezörhatjuk finomra vágott metélőhagymával (schnittling) vagy örölt dió és mogoróval.

Rácpörkölt. Személyenként veszünk 15 deka sertéshúst (lapocka és lábszárhus). A húst kis kockákra vagy rövid metélőre vágjuk és paprikás, vöröshagymás zsíron puhára pároljuk. Közben egy liter lisztből jó kemény és vastag metéltet gyurunk, sósvízben kifőzzük, leszűrjük és a pörkölt közé keverjük, majoránna-pelyvát adunk közibe jó hőven, tejjel, melyet kissé előforrni hagyunk, aztán rizskarikában tálaljuk.

Pomerániai libamell. Hízlat libának óvatosan lefejtjük a mellehusát a csonttól, hogy egy darabban maradjon. Aztán sonkapácba tesszük 10 napra. Ez idő elteltével kivesszük a pácléből, megtöröljük, összecukjuk, mint egy könyvet, összevarrjuk és megfűstöljük. Tálaláskor igen vékony szeletekre kell felvágni.

Borjumájpuding (4–5 szem tyre). Negyed kiló borjumáját megdarálunk, 2 db szikkadt, meghámozott, tejszelettel, kifacsart zeemlyét a megdarált májjal mozsárban megtörünk, aztán drótszítán áttörve, öblös tálban jól elkeverjük, adunk hozzá 2 egész tojást, 2 tojáscsúszkát, 2 és fél deci forralt, hideg tejet, fél fej apróra vágott, vajban szőkere piritott hagymát, só, töröttborsot és reszelt szerecsendiót. Mindezt, ha jól elkeverjük, zsírral vagy vajjal kikent püspökkenyér- vagy nyulgerincformába töltve, közepmeleg sütőben megsütjük. Ha megsült, 25 percig a tálalódeszkán állni hagyjuk, mert ha ezt elmulasztanánk, összeesne a puding és nem tudnók fel-ezeletelni. Gombamártást és párolt rizet adunk hozzá.

Hogyan kell a vaddisznóhúst megfőzni. A rótvadhús fogyasztása sem csik a hétfői és pénteki napok huskonlatozása alá, tehát ha módunkban van és el tudjuk készíteni, változatosság szempontjából is érdemes télvíz idején étrendünkbe sorozni. Fontos, hogy lehetőleg ne vadkan húsát vásároljunk, mert annak a húsát hosszabb ideig kell pácolni, hogy kellemetlen ivarszaga miatt élvezhetővé váljék. A további eljárás igen egyszerű. A vaddisznó bőrös részét gyökérkéfével tisztára suroljuk, aztán sonkakötőzéssel megkötjük. 2 kiló vaddisznóhúshoz veszünk 1 és fél liter vörösbort, 1 és fél liter vizet, 2 fej hagymát, 20 deka vegyes zöldséget, só, 10 szem magyarborsot, 1 babérlevelet és izlésünk szerint fokhagymát. Megfelelő fazékban, hogy a lé a húst teljesen ellepje, puhára főzzük. Tálaláskor sósvízben főtt kifliburgonyát, ecetes tormát, áfonyát vagy csipkekekvárt adunk hozzá.

VASÁRNAP, JANUÁR 21.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 10 Istentisztelet közvetítése. Majd: egyházi felolvasás és egyházi zene közvetítése gramofonlemezek. 13.15 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 18.15 Gramofonlemezek. 20.25 Dalok és hírek. 21 Hangjáték előadás. 22.10 Hírek és gramofonlemezek.

Budapest I. 10 Unitárius istentisztelet. Prédikál Barabás István. 11 Református istentisztelet. Prédikál Muraközy Gyula. 12 Egyházi ének és szentbeszéd a Jézus Szíve templomból. A szentbeszédet Vid József S. J. házfőnök mondja. 13.30 Beszékartzenekar. 15 Hanglemezek. 16 Gazdák. 16.45 Pásztor- és betyárnóták. 17.30 Az őnuralom. Előadás. 18.15 Zongorasíkok. 18.45 Boldog hetek Itáliában. Előadás. 19.15 Zenés egyveleg. 20.25 Elbeszélés. 21 Pozsonyi lakodalom közvetítése a Fővárosi Operett Színházból. 24.45 Tánclemezek.

HÉTFŐ, JANUÁR 22.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Dalok és hírek. 20.20 Kamarazene, hírek. 21 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 22.30 Zongorahangverseny.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Hanglemezek. 14.30 A rádió szalonzenekara. 17.15 Diákfelőra. 18.15 Ősi szokások az ember életében. Előadás. 18.45 Ósai szokások az ember életében. Előadás. 19.30 Előadás an angol humorról. 20 Vitéz nagybányai Horthy Miklós rádiószövege. 20.30 Otello közvetítése az Operaházból. 21.10 A téli sportok örömei és keservei. Előadás. 24.25 Tánclemezek.

KEDD, JANUÁR 23.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Gramofonlemezek. 19.45 Hírek magyarul. 20.10 Dalok, hírek. 21 Szimfonikus hangverseny.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Hegedűszámok. 13 Rendőrzene. 17.10 Asszonyok tanácsadója. 18.15 A jaguár, Vadástörténet. 18.45 A rádió szalonzenekara. 19.50 A tengeralattjáró-háború. Előadás. 20.25 Cigányzene. 21.10 Lemmek. 21.40 Szászvárosi emlékek. Előadás. 22 A Budai Dalárda hangversenye. 23.10 Jazz. 24.20 Cigányzene.

SZERDA, JANUÁR 24.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.15 Katonazene. 20.15 Gramofonlemezek, hírek. 21 Opera. 22.10 Hírek, gramofonlemezek.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Mellezenekar. 14.30 Hanglemezek. 17.15 Híres magyar országgyűlések. Előadás. 18.15 Círányze-

ne. 19 Romantikus filmek. Előadás. 20.25 Traviata közvetítése az Operaházból. 21.10 Külügyi nyegedóra. 24.20 Hanglemezek.

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 25.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Gramofonlemezek. 19.50 Hírek magyarul. 20.15 Zongorahangverseny, hírek. 21.15 A Filharmonikusok hangversenyének közvetítése.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Zongorasíkok. 13.55 Énekszámok. 14.30 Cigányzene. 17.15 Ruzsin hallgatóknak. 18.15 Gazdák. 18.45 A rádió szalonzenekara. 19.45 A Greguss-díj. Előadás. 20.25 Énekszámok. 20.50 Téli dal. Hangjáték. 21.10 Az Operaház Zenekara. 22 A spanyol lovasiskola Magyarországon. Előadás. 24.25 Cigányzene.

PÉNTEK, JANUÁR 26.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Gramofonlemezek, hírek. 20.35 Opera.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 A rádió szalonzenekara. 14.30 A I. honvédegyalozred zenekara. 17.15 Magyar hegyesírás. Előadás. 18.15 Cigányzene. 19.20 Zongorasíkok. 20.25 Muzsikáló térkép Budapestről. 23.10 A Budapesti Hangverseny Zenekar. 24.20 Gramofonlemezek.

SZOMBAT, JANUÁR 27.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Könyv zene. 20.15 Szórakoztató zene, hírek. 21.15 Gramofonlemezek. 22.10 Hírek, gramofonlemezek.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Éneklő művészek. 13.55 Mélyhegedű számok. 13.30 Hanglemezek. 17.15 A Rádió postája. 18.15 Egy ujságíró emlékezése Gömbösről és Darányról. 18.45 Cigányzene. 19.45 Közvetítés a Kozma-úti Népgondozó és Népművelő Otthonból. 20.25 Magyar-német művészcseré. 20.50 Szülő lázadása. Vigjáték. 23.10 A rádió szalonzenekara. 24.20 Cigányzene.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: BROADWAY PACSIRTÁJA.
CORSO: MÁRIA CHAPDELAINE REGÉNYE.
DORIAN: A DZSUNGEL FEJEDELME.

Készült a Szent László-nyomda Rt. xérforgógépén
Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT

RÁDIO MŰSOR

Mit hallgassunk?

Vasárnap: București 20 Hangjáték.
Hétfő: Budapest 20.30 Oteló az Operából.
Kedd: R. Párizs 20.30 Szimfonikus hangverseny.
Szerda: Budapest 20.30 Traviata az Operából.
Csütörtök: Milánó 22 Karének.
Péntek: Budapest 22.50 Waldbauer Kerpely vonósnégyes.
Szombat: Brüsszel 21 Szimfonikus hangverseny.

Kolozsvári gazdanapok programja

Az EMGE február 17-21. napjain Kolozsváron rendezendő tavaszi vetőmag kiállítás és vásár alkalmával tartandó gazdanapok programját most állította össze az egyesület és meg is kezdte annak szétküldését. A programot rövidre összefoglalva az alábbiakban ismertetjük:

1940 február hó 17-én, szombaton: délelőtt 11 órakor: A kiállítás ünnepélyes megnyitása. Déli 1 órakor közeled. Délután 4 órakor az EMGE igazgató-választmányának ülése az EMGE székházában. Este fél 9 órakor: Diszelőadás a Magyar Színházban a kolozsvári hóstáti kisgazda-dalárdák közreműködésével.

Február hó 18-án, vasárnap: Délelőtt 10 órakor: A gazdaköri elnökök kötelességeiről előadást tart Tempfly István nyug. gazdasági iskolai igazgató. A zöldségtakarmányok természetéről előadást tart: Koppány Rezső, az EMGE gazdasági felügyelője. A silózásról előadást tart: Seyfried Ferenc, az EMGE segédtitkára. Déli 1 órakor közeled. Délután 4 órakor: Hogyan lesz a gyümölcsből áru címmel előadást tart: Székely Lajos, a gyümölcsészeti szakosztály alelnöke. A vadontermő gyógynövények gyűjtésének 1940-re való megszervezéséről előadást tart: Bodor Kálmán gyógynövénytermelési szakosztályi előadó.

Február hó 19-én, hétfőn: Délelőtt 10 órakor: A kisgazda számviteléről előadást tart: dr Nagy Endre, a Bethlen-kollégium gazdasági iskolájának igazgatója. A kisgazda vetőmagvairól előadást tart: Bikfalvy Ferenc, az EMGE gazdasági felügyelője. Déli 1 órakor: közeled. Délután 4 órakor: Az EMGE háziipari szakosztályának előadó gyűlése: 1. Elnöki megnyitó, tartja: Szentimrey Jenő, az EMGE háziipari szakosztályának elnöke. 2. Hasznos ötletek a háziipar köréből címen előadást tart: Kiczko László iparművész. 3. A székely háziipari épületek díszterében. Folytatólag pedig az EMGE 60 éves jubileum díszközgyűlésének és jubiláris kiállításának, valamint IX. méhérszati kongresszusának előkészítése. Este 8 órakor: Méhész-vecsera.

Február hó 20-án, kedden: Délelőtt 10-11 óráig: A kiállítást csoportosan látogató gazdaköri tagok és iskolai tanulók részére ismeretterjesztő előadást tart az egyet a kiállítás területén. Délután 5 órakor: Az Erdélyrészi Méhész Egyesület közgyűlése a Református Kollégium Kogalniceanu-utcai régi épületének díszterében. Folytatólag pedig az EMGE 60 éves jubileum díszközgyűlésének és jubiláris kiállításának, valamint IX. méhérszati kongresszusának előkészítése. Este 8 órakor: Méhész-vecsera.

Február hó 21-én, szerdán: Délelőtt 10-11 óráig: a kiállítást csoportosan látogató gazdaköri tagok és iskolai tanulók részére ismeretterjesztő előadás a kiállítás területén és délután 6 órakor a kiállítás bezárása.

A gazdanapok iránt Erdélyszerte élénk érdeklődés nyilvánul meg a gazdák körében. Az EMGE ez alkalomból a CFR-től 50 százalékos utazási és áruszállítási kedvezményt kért a kiállítás látogatói és a kiállítók számára. Minden a gazdanapokkal kapcsolatban kérdésben készséggel nyújt felvilágosítást az EMGE, Cluj, Str. Regală 16.

Apróhirdetések

Allást nyec

szavanként 2 lef

Románul

is beszélő pénztáros kieszonyt kersek. — Cim a kiadóban.

Allást keces

szavanként 1 lef

Házvezetőnőnek

elmenne vidékre is, magános uriemberhez, egyedülálló fiatal uriaszony, esetleg anyahelyettesnek. Megkereséseket „Állandó” jellegre Rudolf Moese, Nagyvárad.

Adás-vétel

szavanként 3 lef

Nagyon

magas árat fizetek briliáns tárgyakért. — Herbet ékszeráruház, Nagyvárad, Bulevardul Regele Ferdinand 3.

Órát, ékszereket garancia mellett javítok. Aranyat, ezüstöt, briliáns tárgyakat magas áron veszek. Haslinger János ékszerész, Nagyvárad, Bdul Regele Ferdinand 8. szám.

Flad.

ródlí, cserépes virágok, kis spór. Nagyvárad, Str. Bratianu 61. szám.

Lakás

szavanként 3 lef

Kiadó

butorozott szoba, fürdőszobával. Nagyvárad, Str. Sztaroveszky 3.

Kiadó

február 1-re 3 szobás utcai földszintes modern lakás. Nagyvárad, Str. Dorobantilor 22. Telefon 31-72.